

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ, МАКРО- І МІКРОЕКОНОМІКИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

студентки 2-го курсу ОС «Магістр»
денної форми навчання
спеціальності 051 Економіка
освітньо-наукової програми
«Економіка та економічна політика»
Економової Юлії Олександрівни

Науковий керівник д.е.н., професор
Осецький Валерій Леонідович

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць інших
авторів без відповідних посилань

Економова Ю.О.

Роботу допущено до захисту в Екзаменаційній комісії рішенням кафедри
економічної теорії, макро- і мікроекономіки від «02» травня 2025 р., протокол №10

Завідувач кафедри
економічної теорії,
макро- і мікроекономіки

д.е.н., проф. Аліна ХОДЖАЯН

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	6
1.1.Еволюція теоретичних підходів до розкриття сутності інвестиційної політики..	6
1.2.Інституційне середовище формування та реалізації інвестиційної політики....	11
РОЗДІЛ II. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	32
2.1.Сучасний стан інвестиційної політики в Україні в умовах війни.....	32
2.2. Аналіз планів щодо інвестиційної політики в Плані України в рамках Ukraine Facility.....	38
2.3. Світовий досвід формування інституційних основ інвестиційної політики.....	46
РОЗДІЛ III. МОДЕЛЮВАННЯ СКЛАДОВИХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ.....	67
3.1.Перспективи формування інвестиційної політики України в умовах війни і в період післявоєнного відновлення.....	67
3.2.Стратегії та методи для стимулювання інвестицій для відбудови економіки через цифрові трансформації.....	72
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Економіка України, включаючи інвестиційний клімат, зазнала серйозних втрат через війну. Відновлення та розвиток інвестиційної політики є одним із пріоритетних завдань для військової України. Економічні зруйнування через війну в Україні зашкодили інвестиційному клімату країни, роблячи інвесторів більш обережними. Ще посилені дії щодо покращення клімату для інвестицій та залучення інвестиційних потоків можуть забезпечити довгострокове зростання української економіки та гарантувати його.

Інвестиційна економічна політика, життєздатність та стійкість. Спадок війни дався взнаки для народу цієї країни. У повоєнній Україні, яка зазнала катастрофічної шкоди інфраструктурі, людських втрат та економічних втрат, інвестиції є дуже помітними для стабілізації та розвитку національної економіки. Це не означає лише капіталовкладення, а й комплексну політику, спрямовану на створення сприятливих умов для інвестицій (підтримка зручного для інвесторів правового режиму, стимулювання внутрішніх та міждержавних (виробничих) інвестицій).

Відновлення української економіки можливо лише через створення ефективного інвестиційного стандарту та забезпечення впливу як на внутрішніх, так і на зовнішніх інвесторів. Значення цієї політики відбувається в тому, що вона може мотивувати промислове вдосконалення та технологічні інновації, покращувати якість життя людей та економічне зростання, яке може продовжуватись у стійкий спосіб. Здійснення інвестиційних проектів також сприятиме процесу входження України до глобальної економічної системи, що є пріоритетним напрямком як для державної стратегії, так і для масового.

Об'єкт дослідження: суспільно-економічні відносини, що виникають в результаті інвестиційної діяльності в умовах відновлення повоєнної економіки України.

Предмет дослідження: інвестиційна політика в умовах повоєнного часу та сьогоденні.

Мета роботи: дослідження особливостей та напрямів розвитку інвестиційної політики в Україні в умовах післявоєнного відновлення, виявлення основних проблем та бар'єрів для залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, а також розробка рекомендацій щодо формування ефективної інвестиційної стратегії для забезпечення стабільного економічного зростання, модернізації інфраструктури та розвитку ключових секторів економіки в післявоєнний період.

Методи дослідження: діалектичний метод, метод аналізу і синтезу, порівняльний аналіз, інституційний аналіз, системно-структурний аналіз, історичний, табличний.

Практичне значення магістерської роботи полягає у формуванні науково обґрунтованих підходів до вдосконалення інвестиційної політики України в умовах повоєнного відновлення. Також напрацьовані пропозиції можуть стати основою для подальших наукових досліджень у сфері інвестиційної політики в умовах посткризової трансформації економіки.

Реалізація поставленої мети визначила необхідність вирішення в роботі наступних завдань:

- проаналізувати сучасний стан інвестиційного клімату в Україні;
- провести оцінку інвестиційних можливостей в повоєнний період;
- аналіз стратегій залучення прямих іноземних інвестицій;
- дослідити досвід інших країн, що пережили конфлікти, у залученні інвестицій після війни;
- розробити пропозиції для покращення правового та економічного середовища для інвесторів;

- розглянути можливі шляхи мінімізації ризиків, включаючи правові і фінансові механізми захисту інвесторів;
- визначити основні фактори, які впливають на привабливість України для іноземних та внутрішніх інвесторів.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1.Еволюція теоретичних підходів до розкриття сутності інвестиційної політики

Інвестиційна політика – це сукупність заходів, спрямованих на стимулювання інвестицій в економіку. Її реалізують як на державному, так і на приватному рівнях з метою досягнення певних економічних цілей.

Поняття «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що означає «вкладати». Згідно Закону України "Про інвестиційну діяльність", «інвестиції –це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. Такими цінностями можуть бути: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»); права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності»

Інвестиції, по-перше, сприяють створенню нових робочих місць, розширенню виробництва та підвищенню ефективності, і таким чином економічному зростанню в реальному вимірі. По-друге, інвестиції в технології та інфраструктуру дозволяють країні краще конкурувати на світовому ринку, що призводить до зростання добробуту населення та підвищення рівня життя. За допомогою "скляних труб" інвестиції також можуть допомогти у зростанні нових галузей та економічній диверсифікації. І, мабуть, головніше – інвестування в соціальну інфраструктуру, в освіту, в охорону здоров'я може стати шляхом вирішення соціальних проблем та покращення якості життя громадян.

Варто зазначити важливі аспекти інвестиційної політики для того, щоб розуміти навіщо потрібна інвестиційна політика і яка вона має бути. Для залучення інвесторів країна повинна мати сприятливий інвестиційний клімат, який характеризується політичною стабільністю, верховенством права, захистом прав власності та низьким рівнем корупції. Цілеспрямованість та відповідність пріоритетам економічного розвитку країни, призводили б до бажаних результатів є одним з головних аспектів інвестиційної політики. Що не менш важливо, і особливо в Україні, інвестиційна політика повинна бути прозорою, щоб інвестори могли чітко розуміти правила та умови інвестування, що безпосередньо тягне за собою те, що уряд повинен бути підзвітним за реалізацію інвестиційної політики та вести відповідні канали інформування.

Для більш детального розуміння що таке інвестиційна економічна політика варто звернутися до першоджерел, а саме до її генези. Генеза інвестиційної економічної політики сягає давніх часів, коли люди почали вкладати ресурси в майбутні вигоди.

Таблиця 1.1

Еволюція інвестиційної політики

Ранні цивілізації	Стародавні цивілізації, такі як Месопотамія та Стародавній Єгипет, використовували інвестиції для будівництва храмів, пірамід та інших монументальних проектів.
Середньовіччя	У цей період інвестиції в основному здійснювалися церквою та заможними купцями. Фінансувалися будівництво соборів, замків та інших великих проектів.

Меркантилізм (16-18 століття)	Цей період характеризувався акцентом на накопичення золота та інших дорогоцінних металів. Інвестиції сприяли розвитку торгівлі та колонізації
Індустріальна революція (18-19 століття)	Цей період ознаменувався бурхливим розвитком нових технологій та індустріалізацією. Інвестиції вкладалися в заводи, машини та інфраструктуру.
20 століття	У 20 столітті інвестиційна політика стала більш складною та різноманітною. З'явилися нові форми інвестування, такі як акції, облігації та взаємні фонди. Уряди також відіграли більшу роль у стимулюванні інвестицій через фінансову та монетарну політику.
21 століття	У 21 столітті глобалізація, технологічні інновації та зростання нових ринків призвели до нових викликів та можливостей для інвестиційної політики. Уряди та інвестори шукають шляхи для стимулювання стійкого та інклюзивного зростання шляхом інвестицій.

Джерело: власна розробка

Варто виділити важливі віхи в розвитку інвестиційної політики:

- 1944: Бреттон-Вудська конференція створила систему фіксованих курсів валют та сприяла міжнародній торгівлі та інвестиціям.
- 1985: Угода Плаза призвела до падіння курсу долара США, що стимулювало інвестиції в інші країни.
- 1994: Створення Всесвітньої торгової організації (WTO) сприяло лібералізації торгівлі та інвестицій.
- 2008: Глобальна фінансова криза призвела до рецесії в багатьох країнах та призвела до посилення регулювання фінансового сектору.
- 2015: Прийняття Паризької угоди про зміну клімату стимулювало інвестиції в чисті технології.

Інвестиційна політика стикається з певними викликами та проблема у сучасному світі. Серед яких зміна клімату, нерівність, технологічні інновації

Зміна клімату стає однією з найактуальніших проблем, з якими стикається світова економіка сьогодні. Її вплив вже відчувається в усьому світі у вигляді екстремальних погодних явищ, підвищення рівня моря та інших руйнівних наслідків. Ці фактори не лише завдають шкоди навколишньому середовищу, але й негативно впливають на економіку, інфраструктуру та добробут людей.

В контексті інвестиційної політики зміна клімату виступає як багатогранний виклик, який потребує комплексних рішень. З одного боку, вона створює нові ризики для інвесторів, пов'язані з екстремальними погодними явищами, змінами в ресурсній базі та регуляторними змінами. З іншого боку, вона відкриває нові можливості для інвестування в екологічно чисті технології, енергоефективність та адаптацію до зміни клімату. Зміна клімату є серйозним викликом, який має значний вплив на світову економіку. Однак вона також відкриває нові можливості для інвестування в екологічно чисті технології, адаптацію до зміни клімату та стійкий розвиток. Інвесторам, урядам та іншим зацікавленим сторонам необхідно

співпрацювати для розробки та впровадження політик, які сприятимуть переходу до більш стійкого майбутнього.

Також, нерівність стає дедалі більшою проблемою в багатьох країнах світу. Розрив між багатими та бідними зростає, що призводить до соціальних заворушень, політичної нестабільності та економічного застою. Нерівність впливає на інвестиційну політику через зниження інвестиційного потенціалу, соціальної нестабільності та неефективного розподілення ресурсів. Інвестиційна політика може відігравати важливу роль у скороченні нерівності та сприянні більш справедливому та стійкому економічному розвитку.

Технологічні інновації є рушійною силою економічного зростання та розвитку. Вони створюють нові продукти та послуги, підвищують продуктивність та покращують якість життя людей. Проте мають певний вплив на інвестиційну політику країни, можуть призвести значної невизначеності для інвесторів, оскільки нові технології можуть швидко зробити старі продукти та послуги застарілими, що може ускладнити прийняття інвестиційних рішень, зміни навичок – швидкий розвиток технологій може призвести до того, що деякі навички стануть застарілими, а інші стануть більш затребуваними. Інвестиційна політика, яка правильно стимулює технологічні інновації, може допомогти країнам досягти стійкого економічного зростання та підвищити рівень життя своїх громадян.

Проте незважаючи на виклики, які постають перед інвестиційною політикою, кожна з цих проблем є стимулом для неї. Так наприклад, технологічні інновації можуть навпаки створити сприятливий інвестиційний клімат за рахунок податкових пільг або субсидій. Нерівність може сприяти підтримці малого та середнього бізнесу, розвитку інфраструктури. А зміна клімату - підтримці інвестицій в екологічно чисті технології.

Інвестиційна політика є корисним інструментом для сприяння економічному зростанню та прогресу. Затверджена інвестиційна політика гарантує, що країна

може підвищити свій рівень життя, підвищити конкурентоспроможність у світовій економіці та на рівні своїх соціальних викликів.

Важливо зазначити, що інвестиційна політика має бути адаптована до конкретних умов кожної країни. Не існує універсального підходу, який би підходив усім. Країни повинні розробляти власну інвестиційну політику з урахуванням своїх економічних цілей, ресурсів та інституційних можливостей.

1.2.Інституційне середовище формування та реалізації інвестиційної політики

Інституційне середовище формування та реалізації інвестиційної політики охоплює сукупність правових, організаційних та економічних інститутів, які забезпечують ефективне управління інвестиційними процесами в країні. Це середовище визначає умови для залучення, використання та захисту інвестицій, а також впливає на прийняття рішень інвесторами та державними органами.

Інвестиційна політика, як і інші політики, в цілому, має певну низку інструментів за допомогою яких вона може ефективно існувати, серед яких варто виділити наступні – податкові пільги, прямі субсидії, державні гарантії, інфраструктура, торговельна політика та законодавство.

Таблиця 1.2

Інструменти інвестиційної політики

Податкові пільги	Впроваджувати податкові пільги, щоб стимулювати інвестиції в певні галузі або регіони.
Прямі субсидії	Надання прямих субсидій інвесторам, які вкладають кошти в певні проекти.

Державні гарантії	Надання гарантії інвесторам, щоб знизити ризики інвестування.
Інфраструктура	Інвестування в інфраструктуру, таку як дороги, порти та електромережі, щоб зробити країну більш привабливою для інвесторів.
Торговельна політика	Використання торговельної політики, щоб стимулювати інвестиції, наприклад, знижуючи тарифи або укладаючи угоди про вільну торгівлю.
Законодавство	Закони, які захищають права інвесторів та сприяють прозорості на ринку.

Джерело: власна розробка на основі [2]

Варто класифікувати інвестиції за певними напрямками – інвестиції класифікуються за певними ознаками:

За об'єктами вкладення капіталу: є

- Реальні (або капіталоутворювальні) інвестиції пропонуються як вкладення капіталу в оновлення основних фондів, інноваційні нематеріальні активи (інноваційні інвестиції), а також у приріст запасів товарно-матеріальних цінностей та інших об'єктів інвестування, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства або вдосконаленням умов праці та побуту працівників.
- Фінансові інвестиції, у свій час, застосовуються як вкладення капіталу в різноманітні фінансові інструменти, зокрема в цінні папери, з нарахуванням прибутку.

За характером участі в інвестиційному процесі:

- Прямі інвестиції передбачають активну участь інвестора у виборі об'єктів для інвестування та вкладення капіталу. зазвичай, ці інвестиції реалізуються через безпосереднє внесення капіталу до статутних фондів інших компаній. такі інвестиції, як правило, застосовуються підготовленими інвесторами, які мають детальну інформацію про об'єкт і добре розуміють процес інвестування;

Непрямі інвестиції включають вкладення капіталу інвестора, яке створюється через посередників (фінансові установи).

За відтворювальною спрямованістю:

- Валові інвестиції відображають загальний обсяг капіталу, який вкладається у відновлення основних засобів та нематеріальних активів протягом певного періоду. У рамках економічної теорії це поняття фактично пов'язане з інвестиціями в реальний сектор економіки. На рівнях підприємства цей термін часто використовується для визначення загальної суми інвестованого капіталу за визначений період.
- Реноваційні інвестиції плануються як обсяг капіталу, що спрямовується на просте відтворення основних засобів та амортизованих нематеріальних активів. Кількісно реноваційні інвестиції поточні дорівнюють сумі амортизаційних відрахувань за певний період.
- Чисті інвестиції характеризують обсяг капіталу, що інвестується в розширене відтворення основних засобів та нематеріальних активів. В економічній теорії ця категорія розглядається як чисте утворення в реальному секторі економіки. Кількісно чисті інвестиції представляють собою різницю між валовими інвестиціями та сумою амортизаційних відрахувань за всіма видами капітальних активів, які амортизують підприємство в певному періоді.

За ступенем залежності від доходів:

- Похідні інвестиції мають прямий зв'язок із змінами обсягу чистого доходу (прибутку) через механізм його розподілу між споживанням і заощадженнями.
- Автономні інвестиції плануються як капіталовкладення, що забезпечує під впливом факторів, які не пов'язані з процесами формування та розподілу чистого доходу (прибутку), такими як технологічний прогрес або екологічні ініціативи.

Стосовно підприємства-інвестора:

- Внутрішні інвестиції починаються як вкладення капіталу в розширення операційних активів власного підприємства-інвестора;
- Зовнішні інвестиції є капіталовкладеннями в реальні активи інших компаній або у фінансові інструменти, що випускаються іншими учасниками ринку.

За періодом здійснення:

- Короткострокові інвестиції — це інвестиції капіталу на термін до одного року. Вони складаються переважно з короткострокових фінансових вкладень підприємства.
- Довгострокові інвестиції — це капіталовкладення, що тривають більше одного року. Основною формою таких інвестицій є капітальні витрати підприємства на відтворення основних засобів.

За сумісністю здійснення:

- Незалежні інвестиції відрізняються тим, що капітал вкладається в проекти або фінансові інструменти, які можуть бути реалізовані самостійно, без залучення до інших інвестицій, і не виключають їх участь у загальному інвестиційному портфелі підприємства.
- Взаємозалежні інвестиції плануються тим, що реалізація або черговість експлуатації цих об'єктів залежить від інших інвестицій і може бути використана тільки в певному комплексі з ними.

- Взаємовиключаючі інвестиції, фактично, мають схожі цілі, технології, види продукції та інші ключові характеристики, які вимагають вибору між альтернативними варіантами.

За рівнем прибутковості:

- Високоприбуткові інвестиції інвестуються як вкладення капіталу в інвестиційні проекти або фінансові інструменти, де очікуваний рівень чистого прибутку значно перевищує середній показник прибутковості на інвестиційному ринку.
- Середньодохідні інвестиції характеризуються тим, що очікуваний чистий прибуток від інноваційних проектів та фінансових інвестиційних інструментів цієї категорії приблизно відповідає середньому рівню прибутковості на ринку інвестицій.
- Низькодохідні інвестиції - це об'єкти інвестування, для яких очікується чистий прибуток, звичайно помітно нижчий за середній рівень прибутковості.
- Недохідні інвестиції представляють собою категорію об'єктів, вибір та реалізацію яких інвестор не пов'язує з отриманням фінансового прибутку. Основна мета таких інвестицій, як правило, досягається в досягненні соціальних, екологічних або інших позаекономічних вигод.

За рівнем інвестиційного ризику:

- Безризикові інвестиції відносяться до вкладень у такі активи, де фактично відсутній ризик втрати капіталу або запланованого доходу, і є практично гарантованим отриманням визначеної реальної суми чистого прибутку від інвестицій.
- Низькоризикові інвестиції охоплюють вкладення капіталу в об'єкти, ризик яких значно нижчий, ніж середній.

- Середньоризикові інвестиції мають рівень ризику, який приблизно відповідає середньому ринку інвестиційних об'єктів цієї категорії.
- Високоризикові інвестиції характеризуються рівним ризиком, що зазвичай перевищує середній ринковий. У цій категорії виділяються спекулятивні інвестиції, які лягають у вкладений капітал у найбільш ризикові проекти або інвестиційні інструменти, які обіцяють найбільший потенційний дохід.

За рівнем ліквідності інвестиції:

- високоліквідні інвестиції — до них відносяться такі об'єкти (інструменти) інвестування підприємства, які швидко можуть бути конвертовані в грошову форму (як правило, у термін до одного місяця) без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості. Основним видом високоліквідних інвестицій підприємства є короткострокові фінансові вкладення;
- середньоліквідні інвестиції — характеризують групу об'єктів (інструментів) інвестування підприємства, які можуть бути конвертовані в грошову форму без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості в термін від одного до шести місяців;
- низьколіквідні інвестиції — належать об'єкти (інструменти) інвестування підприємства, які можуть бути конвертовані в грошову форму без втрат своєї поточної ринкової вартості після значного періоду (від півроку і більше). Основним видом низьколіквідних інвестицій є незавершені інвестиційні проекти, реалізовані інвестиційні проекти із застарілою технологією, акції окремих маловідомих підприємств, що не котируються на фондовому ринку;
- неліквідні інвестиції — характеризують такі види інвестицій підприємства, які самостійно реалізовані бути не можуть (вони можуть бути продані на інвестиційному ринку лише в складі цілісного майнового комплексу).

За формами власності капіталу, що інвестується:

- приватні інвестиції характеризують вкладення капіталу фізичних осіб, а також юридичних осіб недержавних форм власності;
- державні інвестиції характеризують вкладення капіталу державних підприємств, а також коштів державного бюджету різних його рівнів і державних позабюджетних фондів;
- змішані інвестиції припускають вкладення як частки приватного, так і державного капіталу в об'єкти інвестування підприємства.

За характером використання капіталу:

- первинні інвестиції характеризують використання знов сформованого для інвестиційних цілей капіталу за рахунок як власних, так і позикових фінансових ресурсів;
- реінвестиції являють собою повторне використання капіталу в інвестиційних цілях за умови попереднього його вивільнення в процесі реалізації раніше обраних інвестиційних проектів, інвестиційних товарів чи фінансових інструментів інвестування;
- дезінвестиції являють собою процес вилучення раніше інвестованого капіталу з інвестиційного обороту без подальшого його використання в інвестиційних цілях (наприклад, для покриття збитків підприємства), їх можна охарактеризувати як негативні інвестиції підприємства.

За регіональними джерелами притягнення капіталу:

- вітчизняні інвестиції характеризують вкладення національного капіталу (домашніх господарств чи підприємств державних органів) у різноманітні об'єкти інвестування резидентами даної країни;
- іноземні інвестиції характеризують вкладення капіталу нерезидентами (юридичними або фізичними особами) в об'єкти (інструменти) інвестування даної країни.

За регіональною спрямованістю капіталу, що інвестується:

- інвестиції на внутрішньому ринку характеризують вкладення капіталу як резидентів, так і нерезидентів на території даної країни;
- інвестиції на міжнародному ринку (або міжнародні інвестиції) характеризують вкладення капіталу резидентів даної країни за межами її внутрішнього ринку. [14]

Існує декілька основних стратегій інвестиційної політики:

Спрямована на імпортозаміщення – це стратегія інвестиційної економічної політики, яка спрямована на зменшення залежності країни від імпорту товарів та послуг шляхом стимулювання розвитку вітчизняних галузей, які можуть виробляти ці товари та послуги. Імпортозаміщення має ряд переваг серед яких можна виділити зниження залежності від імпорту, стимулювання економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності, підтримка національної безпеки. Серед недоліків варто виділити зростання цін, зниження ефективності, втрата доступу до нових технологій, ризики протекціонізму.

Експортноорієнтована – це інвестиційна політика, яка спрямована на стимулювання розвитку експортних галузей для збільшення доходів від експорту та підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Ця стратегія має певні переваги так і недоліки. Серед переваг це збільшення доходів від експорту, стимулювання економічного зростання, доступ до нових технологій та ринків. Серед недоліків це залежність від світової економіки, несприятливі умови торгівлі, експлуатація праці, негативний вплив на довкілля.

Інноваційна – це інвестиційна політика, яка спрямована на стимулювання розвитку інноваційних галузей та підвищення загального рівня інноваційності в країні. Як і попередні стратегії інвестиційної економічної політики ця стимулює економічне зростання, підвищує конкурентоспроможність, а також підвищує якість життя та створює нові галузі. Проте також має ряд недоліків з якими можна

стикатися це високі витрати, ризики, необхідність у кваліфікованих кадрах та несприятливий соціальний вплив.

Соціально орієнтована – це підхід, який спрямований на стимулювання економічного зростання та розвитку таким чином, щоб воно приносило користь всім верствам населення, а не лише заможним. Ця стратегія фокусується на інвестуванні в соціальну сферу, таку як освіта, охорона здоров'я, інфраструктура та соціальний захист, з метою покращення якості життя людей та зменшення нерівності. Переваги соціально орієнтованої стратегії: покращення якості життя, зменшення нерівності, стимулювання економічного зростання та соціальна згуртованість. Серед недоліків це високі витрати, неефективність, залежність від державної допомоги, обмеження економічного зростання. Соціально орієнтована стратегія інвестиційної економічної політики може бути ефективним способом покращити якість життя людей, зменшити нерівність та сприяти сталому економічному зростанню. Однак важливо ретельно зважити всі переваги та недоліки цієї стратегії, а також створити сприятливе середовище для соціального підприємництва та інновацій, перш ніж її впроваджувати.

Інституційне середовище формування та реалізації інвестиційної політики охоплює широкий спектр організаційних, правових та фінансових елементів, які визначають механізми залучення інвестицій, управління ними та контроль за їхнім ефективним використанням. Основними елементами цього середовища є державні інститути, міжнародні організації, фінансові установи, правове регулювання, а також громадські та бізнес-асоціації. Кожен із цих компонентів виконує важливу роль у забезпеченні стабільності та прогнозованості інвестиційного клімату.

Одним із ключових елементів інституційного середовища є державні інститути, які формують правову базу для регулювання інвестиційної діяльності. Держава відіграє провідну роль у розробці стратегії інвестиційної політики, створюючи відповідні законодавчі акти та нормативні документи. Основні функції держави полягають у підтримці макроекономічної стабільності, встановленні правил гри для інвесторів та контролі за їхнім дотриманням. Державні органи

також відповідають за надання стимулів для інвесторів, таких як податкові пільги, гранти або спрощення дозвільних процедур. Зокрема, важливим елементом є діяльність таких структур, як Міністерство економіки, Міністерство фінансів і центральний банк, які забезпечують фінансову політику та підтримують функціонування ринку капіталу.

Не менш важливими учасниками інституційного середовища є міжнародні організації та фінансові установи, які впливають на інвестиційний клімат через надання фінансової допомоги, технічної підтримки та експертного супроводу. Такі організації, як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд чи Європейський банк реконструкції та розвитку, сприяють зміцненню економічних систем і поліпшенню умов для залучення іноземного капіталу. Залучення до міжнародних інвестиційних проектів дає країні змогу не лише отримати доступ до фінансових ресурсів, а й перейняти передові практики управління інвестиціями.

Важливу роль у формуванні інвестиційного середовища відіграють фінансові установи, такі як комерційні банки, інвестиційні фонди, фондові біржі та страхові компанії. Вони забезпечують рух капіталу в економіці, створюючи можливості для інвесторів отримувати необхідне фінансування та керувати ризиками. Зокрема, фондові біржі дозволяють залучати капітал через випуск акцій і облігацій, що сприяє розвитку бізнесу та створенню нових робочих місць.

Ключовим елементом інституційного середовища є також правова база, яка регулює всі аспекти інвестиційної діяльності. Правові норми визначають права та обов'язки інвесторів, порядок реєстрації бізнесу, правила вирішення спорів і механізми захисту інвестицій. Для залучення інвестицій важливо, щоб законодавча база була стабільною, прозорою та передбачуваною. Наявність ефективних правових механізмів захисту прав власності та інтересів інвесторів є вирішальним фактором у забезпеченні довіри до інвестиційного клімату країни. Основні законодавчі акти – Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон «Про захист прав інвесторів», Податковий кодекс України та Митний кодекс України.

Ще одним важливим компонентом є громадські та бізнес-асоціації, які забезпечують зв'язок між урядом та інвесторами. Вони відіграють роль посередників, допомагаючи просувати інтереси бізнесу, сприяти налагодженню діалогу між приватним сектором і владою, а також формувати громадську думку щодо інвестиційної політики. Такі організації можуть проводити консультації з урядовими структурами, лобіювати зміни до законодавства або сприяти обміну інформацією між учасниками ринку.

Таким чином, інституційне середовище формування є багатогранною системою взаємодії різних суб'єктів, кожен із яких має свою сферу впливу на інвестиційний клімат. Державні інститути забезпечують правову основу та контроль за інвестиційною діяльністю, міжнародні організації надають фінансову та технічну підтримку, фінансові установи сприяють залученню капіталу, а громадські та бізнес-асоціації допомагають налагодити діалог між різними зацікавленими сторонами. Від якості інституційного середовища залежить ефективність інвестиційної політики, а також здатність країни залучати та утримувати інвестиції для забезпечення економічного зростання.

Інституційне середовище виконує низку важливих функцій у процесі формування та реалізації інвестиційної політики. Ці функції спрямовані на створення сприятливих умов для залучення інвестицій, підтримку економічного зростання та забезпечення прав інвесторів. Основними функціями інституційного середовища є регулююча, стимулююча, захисна, координаційна та контрольна.

Регулююча функція передбачає створення та впровадження правової бази, яка встановлює правила ведення інвестиційної діяльності. Державні органи та інші інституції формують законодавчі акти, що регулюють права та обов'язки інвесторів, порядок здійснення інвестицій та процедури вирішення суперечок. Важливою складовою регулювання є податкове законодавство, яке впливає на інвестиційні рішення підприємств.

Завдяки регулюючій функції забезпечується прозорість ринку, зменшуються ризики та створюються передбачувані умови для бізнесу. Наприклад, закони щодо захисту прав інвесторів і прав власності підвищують довіру до країни з боку внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

У 2020 році в Україні був ухвалений Закон «Про сприяння залученню інвестицій та захисту прав інвесторів». Він передбачає створення інституції інвестиційного няня (Investment Nanny) – уповноваженого представника, який супроводжує іноземних інвесторів протягом усього інвестиційного процесу. Цей закон також гарантує стабільність податкових умов для інвесторів на 10 років та захист від незаконного втручання державних органів. Ухвалення цього закону було направлене на покращення правового регулювання та підвищення довіри до інвестиційного клімату України.

Стимулююча функція спрямована на заохочення інвесторів до вкладення коштів у економіку. Інституційне середовище створює різноманітні стимули для інвесторів, такі як податкові пільги, державні субсидії, гранти та сприятливі умови кредитування. Крім того, можуть бути створені спеціальні економічні зони або індустріальні парки, де інвесторам пропонуються додаткові пільги. Ця функція важлива для залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ), які сприяють розвитку виробництва, створенню нових робочих місць та впровадженню нових технологій. Наприклад, уряди часто стимулюють інвестиції у пріоритетні галузі економіки, такі як зелена енергетика, інформаційні технології або інфраструктура.

Україна активно розвиває індустріальні парки – спеціальні зони, де інвесторам пропонуються податкові пільги та спрощений доступ до інфраструктури. Наприклад, у 2022 році було створено індустріальний парк "Белз" у Львівській області. Інвесторам, які заходять у ці парки, надаються податкові пільги, безкоштовний підведений доступ до електрики, водопостачання та доріг. Така стимуляція дозволяє залучати інвесторів у менш розвинені регіони України.

Захисна функція полягає в забезпеченні юридичного захисту прав та інтересів інвесторів. Це передбачає створення ефективної судової системи, механізмів вирішення суперечок та захисту від неправомірних дій з боку третіх осіб або державних органів. Включає такі аспекти, як захист прав власності, виконання контрактів, забезпечення прозорості та зменшення корупційних ризиків. Ефективний захист інвесторів є важливим фактором для підвищення інвестиційної привабливості країни, оскільки знижує ризики втрати капіталу або несправедливого регулювання з боку держави.

Яскравим прикладом може бути ситуація, яка трапилась у 2018 році. Компанія JKH Oil & Gas, що працює в Україні, подала позов до міжнародного арбітражу проти держави через порушення її прав як інвестора. Компанія виграла справу, і Україна була змушена компенсувати їй збитки. Цей випадок демонструє, як захисна функція міжнародних інституцій (арбітраж) забезпечує інвесторам можливість захищати свої права в разі порушення з боку держави.

У рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС передбачено механізми захисту прав інвесторів. Зокрема, угода включає розділи про прозорість правового середовища, захист прав власності та доступ до міжнародних арбітражів. Це дозволяє європейським інвесторам почуватися більш захищеними в Україні, знаючи, що у випадку правопорушень вони зможуть звернутися до незалежного суду.

Координаційна функція забезпечує узгодження дій між різними учасниками інвестиційного процесу: державними органами, фінансовими установами, міжнародними організаціями та приватним сектором. Інституційне середовище сприяє налагодженню діалогу між урядом та бізнесом, що дозволяє враховувати потреби інвесторів при формуванні державної політики.

Завдяки координації забезпечується комплексний підхід до розробки та реалізації інвестиційних програм. Наприклад, держава може координувати зусилля різних відомств для залучення іноземних інвесторів, створювати спільні

інвестиційні проекти за участю міжнародних фінансових організацій або сприяти розвитку державно-приватного партнерства.

У 2021 році уряд України розробив Національну економічну стратегію до 2030 року, яка передбачає залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки, такі як агросектор, ІТ, енергетика та інфраструктура. Для координації цих проектів створено агентство UkraineInvest, яке сприяє взаємодії між іноземними інвесторами, державними органами та місцевою владою. UkraineInvest допомагає інвесторам знайти партнерів, вирішити адміністративні питання та забезпечує підтримку на всіх етапах інвестування.

Контрольна функція полягає в моніторингу та оцінці ефективності реалізації інвестиційної політики. Інституційне середовище забезпечує контроль за виконанням інвестиційних зобов'язань, дотриманням правових норм та цільовим використанням інвестиційних ресурсів. Контрольні органи здійснюють перевірки відповідності діяльності інвесторів законодавчим вимогам, а також оцінюють вплив інвестицій на економічний розвиток країни. Крім того, контрольна функція передбачає виявлення порушень та застосування відповідних санкцій. Завдяки цьому забезпечується захист економічних інтересів держави та громадян.

Антимонопольний комітет України (АМКУ) виконує контрольну функцію, забезпечуючи, щоб інвестиційна діяльність не призводила до монополізації ринку та недобросовісної конкуренції. Наприклад, у 2022 році АМКУ наклав штраф на компанії, які зловживали своїм домінуючим становищем на ринку нафтопродуктів. Це приклад контролю за діяльністю бізнесу для забезпечення справедливих умов інвестування.

Інституційне середовище виконує важливу інформаційну функцію, забезпечуючи інвесторів актуальними даними про економічну ситуацію, правове регулювання, податкову політику та інвестиційні можливості. Державні органи, міжнародні організації та бізнес-асоціації розповсюджують інформацію про інвестиційний клімат країни, проводять презентації та форуми для залучення нових

інвесторів. Надання достовірної інформації сприяє формуванню позитивного іміджу країни та підвищенню довіри до її інституцій. Прозорість та відкритість інформації знижують ризики для інвесторів та роблять процес прийняття рішень більш обґрунтованим.

Уряд України запустив платформу "Дія.Бізнес", яка надає інвесторам і підприємцям доступ до актуальної інформації про інвестиційні можливості, податкові пільги, державні програми підтримки бізнесу та інші ресурси. Ця платформа також пропонує консультаційні послуги, зокрема для тих, хто планує залучити іноземні інвестиції або розпочати свій бізнес в Україні.

Інноваційна функція інституційного середовища полягає у підтримці розвитку нових технологій та інноваційних рішень. Держава може стимулювати інвестиції в інноваційні проекти через надання грантів, створення технопарків або фінансування науково-дослідницьких установ.

Український фонд стартапів (USF) – державна організація, яка надає гранти на розвиток інноваційних проектів. З моменту запуску фонду було профінансовано понад 200 стартапів у таких сферах, як IT, фінтех, агротехнології та біомедицина. Наприклад, компанія Reface, що створила популярний додаток для заміни облич у відео, отримала грант від USF на розвиток свого проекту. Така підтримка сприяє розвитку інноваційних рішень і залученню інвестицій у високотехнологічні галузі.

Інституційне середовище повинно забезпечувати умови для впровадження інновацій, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку. Зокрема, підтримка стартапів, сприяння трансферу технологій та розвиток цифрової інфраструктури є важливими завданнями для інституцій, що реалізують інвестиційну політику.

Взаємодія інститутів в інвестиційній політиці — це процес узгодження дій між різними суб'єктами, які формують, реалізують та контролюють інвестиційні процеси. До таких суб'єктів належать державні органи, міжнародні організації, фінансові установи, бізнес-асоціації, а також громадські організації. Ефективна

координація між цими інститутами дозволяє створити сприятливий інвестиційний клімат, зменшити ризики для інвесторів та підвищити конкурентоспроможність економіки.

Державні органи визначають стратегію інвестиційної політики, створюють правову базу, регулюють ринки та контролюють виконання зобов'язань інвесторів. Основні державні установи, що взаємодіють у сфері інвестиційної політики:

- Міністерство економіки — розробляє стратегічні документи щодо інвестицій.
- Національний банк України — регулює валютний ринок та контролює фінансову стабільність.
- Місцеві органи влади — залучають інвесторів на регіональному рівні.

Міжнародні організації здійснюють підтримку через надання фінансових ресурсів, технічної допомоги та експертних консультацій. Вони сприяють інтеграції країни до міжнародних ринків капіталу та допомагають покращити інституційне середовище.

- Світовий банк — надає кредити для розвитку інфраструктурних проектів.
- Міжнародний валютний фонд (МВФ) — підтримує фінансову стабільність.
- Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) — інвестує у приватний сектор та підтримує реформи.

Фінансові установи забезпечують інвесторів доступом до фінансових ресурсів та управлінням ризиками. Банки, інвестиційні фонди та фондові біржі сприяють залученню капіталу для розвитку бізнесу та реалізації інвестиційних проектів.

Бізнес-асоціації та громадські організації виступають посередниками між урядом та бізнесом, представляють інтереси підприємців та сприяють налагодженню діалогу між учасниками інвестиційної політики. Вони забезпечують захист прав інвесторів та проводять експертні консультації.

Взаємодія інституцій виражається через спільні інвестиційні проекти між державою та міжнародними організаціями. Такі проекти сприяють модернізації інфраструктури, підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та впровадженню новітніх технологій та охоплюють різні сфери, наприклад, інфраструктуру (транспортні шляхи, порти, аеропорти), енергетику (відновлювані джерела енергії, модернізацію електромереж), водопостачання та екологію, охорону здоров'я та освіту. Співпраця з міжнародними організаціями також підвищує довіру до країни з боку іноземних інвесторів і забезпечує доступ до довгострокового фінансування на вигідних умовах, це може бути Світовий банк (World Bank), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Міжнародна фінансова корпорація (IFC), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) та Програма розвитку ООН (UNDP).

Варто навести популярні приклади для розуміння взаємодії інституцій через спільні проекти між державою та міжнародними організаціями та розглянути коротку інформацію. Так, наприклад:

1. Модернізація української енергетичної системи за підтримки Світового банку.

Мета проекту: забезпечення енергетичної незалежності та модернізація електромереж.

Світовий банк надав Україні кредит у розмірі \$200 млн для реалізації проекту. Він передбачає впровадження сучасних технологій управління енергосистемою та підвищення її ефективності. Серед результатів - зменшення втрат електроенергії, підвищення надійності енергопостачання, зниження викидів парникових газів.

2. Реконструкція автодоріг України за підтримки ЄБРР та ЄІБ

Проект "Транспортне сполучення в Україні" реалізується за участю Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Європейського інвестиційного банку (ЄІБ). Загальна вартість проекту: понад €900 млн. Мета:

покращення транспортної інфраструктури, зокрема будівництво та реконструкція ключових автомагістралей.

Результати: підвищення якості доріг, зниження аварійності, прискорення логістичних процесів.

3. Реформа системи охорони здоров'я за підтримки USAID

Проект реалізується в рамках Програми підтримки реформи охорони здоров'я в Україні за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Мета: зміцнення системи охорони здоров'я та забезпечення доступу до якісних медичних послуг.

Результати: запуск електронної системи охорони здоров'я eHealth, підвищення кваліфікації медичних працівників, забезпечення лікарень сучасним обладнанням.

4. Цифрова трансформація за підтримки ЄС та Світового банку

Проект цифровізації державних послуг в Україні реалізується за підтримки Європейського Союзу та Світового банку. Мета: створення платформи "Дія" та забезпечення доступу до цифрових державних послуг.

Результати: спрощення взаємодії громадян із державними установами, підвищення прозорості та зменшення бюрократії, зростання довіри до урядових структур.

Спільні інвестиційні проекти між державою та міжнародними організаціями приймають залученню іноземного капіталу, розвитку стратегічних галузей та підвищенню якості життя населення. Співпраця з міжнародними партнерами дозволяє Україні отримувати доступ до сучасних технологій, експертної підтримки та довгострокових фінансових ресурсів. Успішна реалізація таких проектів забезпечує стале економічне зростання та інтеграцію країни до міжнародних ринків.

Підтримка стратегічних галузей є одним з елементів взаємодії інститутів. Стратегічні галузі мають вирішальне значення для забезпечення економічної незалежності та національної безпеки країни. Підтримка таких секторів спрямована на створення сприятливого інвестиційного клімату, розвиток інфраструктури, впровадження інновацій та технологій, а також підвищення конкурентоспроможності продукції на міжнародному ринку.

Держава сприяє розвитку цих галузей шляхом:

- Надання податкових пільг – зниження податків для підприємств у стратегічних галузях.
- Фінансування державних програм розвитку – виділення коштів із бюджету на реалізацію проектів у ключових секторах.
- Залучення міжнародних інвестицій – співпраця з міжнародними організаціями для фінансування великих проектів.
- Розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) – залучення приватного капіталу до реалізації державних ініціатив.
- Запровадження державних замовлень на продукцію стратегічних галузей.

Основні стратегічні галузі, які підтримуються в Україні та світі:

- Енергетика є ключовою галуззю для забезпечення енергетичної незалежності та стабільності економіки. Україна активно розвиває сектор відновлюваної енергетики за підтримки міжнародних організацій, таких як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Світовий банк.
Приклад: Реалізація проектів із будівництва сонячних, вітрових і біоенергетичних станцій.
- Розвиток транспортної інфраструктури є пріоритетом для покращення логістичних процесів та підвищення інвестиційної привабливості країни. Проект "Велике будівництво" — масштабна програма модернізації українських доріг та мостів.

- Оборонно-промисловий комплекс є стратегічною галуззю, що забезпечує національну безпеку та захист територіальної цілісності. У 2022 році уряд України збільшив обсяги державних замовлень на продукцію оборонних підприємств, зокрема виробництво бронетехніки, безпілотників та систем ППО.
- Агропромисловий комплекс є однією з провідних галузей української економіки, яка забезпечує значний внесок у ВВП країни та є джерелом валютних надходжень. Програма "5-7-9%" для підтримки малого та середнього бізнесу, зокрема фермерських господарств.
- Цифрові технології є важливим напрямом розвитку сучасної економіки, що забезпечує підвищення ефективності управління, зниження витрат та створення нових робочих місць. Платформа "Дія" — цифрова трансформація державних послуг в Україні за підтримки Світового банку та Європейського Союзу.
- Охорона здоров'я є стратегічною галуззю, що забезпечує соціальну стабільність і підвищує якість життя населення. Проект "Велике будівництво: реконструкція лікарень", який передбачає оновлення медичних закладів у регіонах.

Взаємодію інститутів в інвестиційній політиці можна прослідкувати через інвестиційний форум «UkraineInvest». Інвестиційний форум «UkraineInvest» — це платформа для залучення іноземних та внутрішніх інвестицій в Україну, яка об'єднує представників державних установ, міжнародних організацій, бізнес-спільноти та потенційних інвесторів. Форум організовується державним агентством UkraineInvest, яке є ключовим урядовим офісом із залучення та підтримки інвесторів. Метою форуму є презентація інвестиційних можливостей України, стимулювання економічного зростання через залучення капіталу та налагодження партнерств між урядом і бізнесом. Під час заходу учасники мають змогу обговорити перспективні проекти, умови ведення бізнесу в Україні та ключові реформи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату. Форум

покликаний стимулювати інтерес інвесторів до ключових секторів, таких як енергетика, інфраструктура, агропромисловий комплекс, ІТ-технології та інновації, також він створює майданчик для спілкування між потенційними інвесторами, представниками уряду та бізнесу, що сприяє налагодженню нових партнерств. На форумі обговорюються кроки, які робить уряд України для покращення інвестиційного клімату, зокрема реформи у сфері захисту прав інвесторів, судової системи та дерегуляції. [19]

Отже, успішна координація між державними органами, міжнародними фінансовими установами, бізнес-асоціаціями та інвесторами дозволяє створити сприятливий інвестиційний клімат, що сприяє економічному зростанню країни. Приклади співпраці у рамках спільних проектів, державно-приватного партнерства та інвестиційних форумів підтверджують важливість комплексного підходу до формування та реалізації інвестиційної політики.

РОЗДІЛ II. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Сучасний стан інвестиційної політики в Україні в умовах війни

Війна в Україні негативно вплинула на інвестиційний ринок країни. З початку вторгнення ринок акцій впав на понад 70%, а ринок облігацій - на 30%. Багато іноземних інвесторів вийшли з українського ринку, що призвело до значного скорочення ліквідності.

Неможливо знайти галузь, в якій б Україна не мала б проблем та викликів під час військового стану. Проблеми з якими стикається Україна під час війни це не тільки у соціальному полі, не тільки на полі бої, на економічному, фінансовому, господарському рівні, а й на інвестиційному. Тому що інвестиції під час війни це дуже ризиково, багато інвесторів пішли, оскільки ніхто не знав, чого чекати і на що сподіватися на початку повномасштабного вторгнення. Інвестиційна політика стикнулася з певною низкою викликів. По-перше, про йшла мова вище, це невизначеність, війна призвела до значної невизначеності щодо майбутнього економіки України, що негативно впливає на інвестиційні настрої і більшість інвесторів припинили свою діяльність на території України саме через це. По-друге, ринок акцій та облігацій України дуже волатильний, що робить інвестування ризикованим. По-третє, війна призвела до руйнування інфраструктури, що ускладнює роботу бізнесу та інвестування.

Незважаючи на ці виклики, є й деякі позитивні моменти – сильна підтримка з боку міжнародної спільноти. Україна отримує значну фінансову та військову допомогу від міжнародних партнерів, що допомагає стабілізувати економіку та відновити зростання, наскільки це можливо. Реформи - уряд України проводить ряд реформ, спрямованих на покращення інвестиційного клімату.

Станом на червень 2023 року обсяг прямих іноземних інвестицій (ППІ) в економіку України за даними Національного банку України склав 2,9 млрд доларів США. Основними джерелами ППІ в Україну в 2023 році були: – США – 1,1 млрд

доларів США; – Кіпр – 0,7 млрд доларів США; – Німеччина – 0,5 млрд доларів США. Головними напрямками ПІІ в Україну є енергетика (1,2 млрд доларів США), машинобудування (0,8 млрд доларів США) та хімічна промисловість (0,5 млрд доларів США). Найбільшими інвесторами в Україну в 2023 році були: – ДТЕК – 0,8 млрд доларів США; – Укрнафта – 0,6 млрд доларів США; – Метінвест – 0,5 млрд доларів США. Уряд України налаштований на подальше залучення інвестицій в економіку країни. Для цього планується продовжувати впроваджувати реформи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату, а також розвивати співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями та інвесторами. [8]

Станом на 2024 рік органи державної влади України фіксують позитивну динаміку в залученні інвестицій. Згідно з інформацією Національного банку України, станом на 31 березня 2024 року загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в українську економіку склав 55,8 мільярда доларів США. Найбільші обсяги інвестицій припадають на промисловий сектор (38,9%) та сферу оптової та роздрібної торгівлі, а також ремонт автотранспорту (17%).

Згідно даних, які публікує у своїх звітах Міністерство економіки України, станом на липень 2024 року до основних країн-інвесторів належать Кіпр – 31,6%, Нідерланди – 20,8%, Швейцарія – 4,2%, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії – 4,8%, Німеччина – 4,3%, Австрія – 3,5%, Люксембург – 2,7% і Франція – 2,6% .

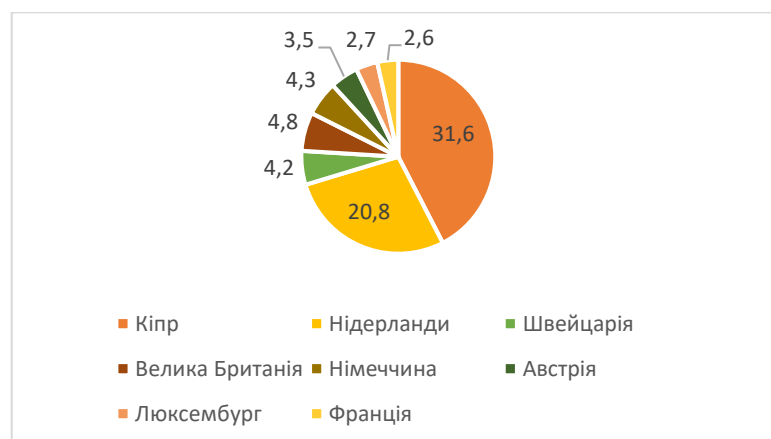

Рис.2.1. Основні країни-інвесторів

Джерело: власна розробка на основі [4]

Для формування повної картини інвестиційного ринку України під час війни необхідно проаналізувати найпоширеніші сектори економіки, які отримують валову частку івнестіцій.

Галузева структура інвестиційних угод в Україні у 2024 році виглядала наступним чином:

- В секторі ІТ, технологій та телекомунікацій було укладено 41 угоду на \$496 млн.
- В будівництві та нерухомості – 29 угод на \$202 млн.
- В сільському господарстві – 11 угод на \$129 млн.
- В добувній промисловості – 8 угод на \$102 млн.

За даними Національного банку України обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України (залишків) (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти) станом на 30.09.2024 року становив 55 440,1 млн дол. США.

Інвестиційний ринок України в період воєнного стану залишається ризикованим, але й перспективним. Інвесторам, які розглядають можливість інвестування в Україну, слід ретельно зважити всі ризики та потенційні вигоди.

Війна в Україні спричинила значні потрясіння на інвестиційний ринок країни. Падіння цін на активи, відтік капіталу, зростання волатильності та порушення роботи інфраструктури – все це негативно впливає на інвестиційну активність та економічне зростання, як зазначалося вище.

Проте, зважаючи на виклики, які постають перед Україною урядом вже було прийнято декілька важливих кроків для поліпшення інвестиційного клімату, а саме:

- прийнято Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні»;
- напрацьовано зміни до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні»;

- прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями»;
- прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків»

З метою залучення інвестицій, держава впровадила ряд нових інструментів підтримки, а саме:

- відшкодування витрат на підключення до інженерних мереж та будівництво необхідної інфраструктури;
- звільнення від компенсації втрат лісогосподарського виробництва;
- виділення 3 млрд грн з держбюджету на компенсацію до 30% вартості інвестиційних проектів;
- створення мережі індустриальних парків (81 парк, з бюджетом 1 млрд грн на 2024 рік);
- забезпечення страхування інвестицій від воєнних ризиків.

Економіка України функціонує в умовах, коли необхідно активно відстоювати національні інтереси на міжнародному рівні. Для того, щоб створити привабливі умови для інвесторів, необхідно здійснити ряд фундаментальних економічних перетворень.

Рис.2.1. Економічні перетворення України в контексті інвестування в умовах воєнних дій

Джерело: [8]

Проте, на мою думку, також варто виокремити наступні рекомендації та шляхи вирішення, які можуть допомогти покращити інвестиційний клімат та стимулювати приток інвестицій в Україну.

1. Посилення верховенства права та боротьба з корупцією:

- Створення дієвого антикорупційного суду та забезпечення його незалежності.
- Посилення ролі НАБУ та САП, надання їм більших повноважень.
- Запровадження прозорих та конкурентних правил державних закупівель.
- Зниження адміністративного тиску на бізнес.

2. Стимулювання інновацій та підтримка малого та середнього бізнесу:

- Збільшення державних інвестицій в науково-дослідницьку діяльність та інновації.
- Створення сприятливого середовища для розвитку стартапів та венчурного капіталу.

- Надання податкових пільг та інших стимулів для малого та середнього бізнесу.
 - Запровадження програм державної підтримки експорту української продукції.
3. Покращення інфраструктури:
- Розвиток транспортної інфраструктури: будівництво доріг, мостів, портів, аеропортів.
 - Модернізація енергетичного сектору: інвестиції у відновлювані джерела енергії, підвищення енергоефективності.
 - Розвиток цифрової інфраструктури: розширення доступу до високошвидкісного Інтернету.
4. Захист прав інвесторів та імплементація норм міжнародного права:
- Ратифікація міжнародних угод щодо захисту інвестицій.
 - Створення незалежного арбітражного суду для вирішення інвестиційних спорів.
 - Запровадження прозорих та справедливих правил приватизації державних підприємств.
5. Покращення бізнес-середовища та стимулювання інвестицій:
- Зниження податкового тиску: спрощення податкової системи, зниження податкових ставок.
 - Запровадження інвестиційних стимулів: податкові пільги, гранти, субсидії.
 - Покращення доступу до фінансування: розвиток ринку капіталу, розширення доступу до кредитів для малого та середнього бізнесу.
6. Покращення комунікації з інвесторами:
- Створення дієвого каналу комунікації з інвесторами, надання їм чіткої та прозорої інформації про стан економіки та інвестиційний клімат в Україні.
 - Проведення регулярних зустрічей та форумів з інвесторами, збирання їхніх відгуків та пропозицій.

— Активна участь України в міжнародних інвестиційних форумах та конференціях.

7. Підвищення кваліфікації робочої сили:

— Реформа освіти: оновлення навчальних програм, підвищення якості освіти.

— Розвиток профтехосвіти: підготовка кваліфікованих кадрів для потреб ринку праці.

— Запровадження програм перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників.

Впровадження цих заходів потребуватиме значних зусиль з боку уряду, українського бізнесу та міжнародної спільноти. Проте, успішне вирішення цих завдань дозволить не лише відновити інвестиційний ринок України, але й створити сприятливі умови для стійкого економічного зростання та розвитку країни в довгостроковій перспективі.

2.2. Аналіз планів щодо інвестиційної політики в Плані України в рамках Ukraine Facility

Привабливість країни для інвесторів - це багатогранне поняття, яке охоплює широкий спектр факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх. Ці фактори впливають на те, наскільки сприятливими та вигідними для інвестування вважають інвестори ту чи іншу країну.

Внутрішні фактори, які впливають на привабливість України для інвесторів, можна поділити на кілька груп:

— Економічні фактори:

- Стабільність економіки - темпи зростання ВВП, рівень інфляції, курс національної валюти, державний борг.
- Розмір та структура економіки - рівень розвитку різних секторів економіки, наявність природних ресурсів, експортний потенціал.

- Інвестиційний клімат - законодавство, що регулює інвестиційну діяльність, рівень бюрократії, захист прав інвесторів, податкова система.
- Наявність кваліфікованої робочої сили - рівень освіти та навичок працівників, вартість робочої сили.
- Інфраструктура - транспортна мережа, енергетика, телекомунікації.
- Політичні фактори:
 - Політична стабільність - рівень демократії, верховенство права, захист прав власності.
 - Зовнішня політика - відносини з іншими країнами, участь у міжнародних організаціях.
 - Рівень корупції - прозорість державних інституцій, ефективність боротьби з корупцією.
- Соціальні фактори:
 - Рівень життя - доходи населення, доступність житла, охорони здоров'я та освіти.
 - Соціальна згуртованість - рівень злочинності, міжнаціональні конфлікти.
 - Демографічні показники - кількість населення, його вікова структура, рівень урбанізації.
- Інші фактори:
 - Географічне розташування - доступ до ринків збуту, транспортні маршрути.
 - Природні ресурси - наявність корисних копалин, водних ресурсів, земельних ресурсів.
 - Культурні фактори - мова, традиції, релігія. [19]

Вплив цих факторів на привабливість України для інвесторів може бути як позитивним, так і негативним, наприклад, стабільність економіки та політичної системи, верховенство права та захист прав інвесторів є ключовими факторами, які

роблять Україну більш привабливою для інвесторів. З іншого боку, війна, корупція, високий рівень бюрократії та несприятливий інвестиційний клімат негативно впливають на привабливість України для інвесторів. Важливо зазначити, що інвестори при прийнятті рішень про інвестування враховують не лише внутрішні, але й зовнішні фактори, такі як світова економічна ситуація, геополітичні ризики, курси валют, ціни на нафту та інші сировинні товари. Тому для того, щоб Україна стала більш привабливою для інвесторів, необхідно не лише вирішувати внутрішні проблеми, але й враховувати світові тенденції та потреби інвесторів.

Зовнішні фактори, які впливають на привабливість України для інвесторів, також можна поділити на кілька груп:

— Глобальна економічна ситуація:

- Темпи зростання світової економіки - фаза економічного циклу (підйом, спад, стагнація) в світі та в основних економічних регіонах.
- Ціни на сировинні товари - ціни на нафту, газ, метали, інші сировинні товари, від яких залежить експортний потенціал України.
- Валютні курси - курси світових валют, зокрема долара США, євро, юаня, які впливають на вартість українських активів для іноземних інвесторів.
- Глобальні інвестиційні потоки - напрямки та обсяги інвестиційних потоків в світі, конкуренція з боку інших країн за інвестиції.

— Геополітична ситуація:

- Відносини України з сусідніми країнами - рівень напруженості, наявність конфліктів, торговельні відносини.
- Геополітична стабільність в регіоні - рівень ризиків, пов'язаних з війнами, терактами, політичними переворотами.
- Міжнародні відносини України - участь України в міжнародних організаціях, співпраця з іншими країнами, відносини з ключовими геополітичними гравцями.

— Світові тенденції:

- Розвиток нових технологій - швидкість впровадження нових технологій, вплив на українську економіку та інвестиційний клімат.
- Глобалізація - зростання взаємозв'язків між країнами, вплив на світову торгівлю та інвестиції.
- Зміна клімату - наслідки зміни клімату для України, необхідність інвестицій у "зелену" економіку.

— Інші фактори:

- Імідж України на світовій арені: Рівень довіри до України з боку іноземних інвесторів, сприйняття країни як надійного партнера.
- Рівень злочинності та тероризму: Вплив на безпеку інвестицій та життя людей.
- Соціальні заворушення та протести: Рівень політичної стабільності, ризику для бізнесу.

Сприятлива світова економічна ситуація, зростання цін на сировинні товари, стабільні валютні курси та сприятлива геополітична ситуація можуть призвести до зростання інвестицій в Україну. З іншого боку, війна, геополітична нестабільність, негативний імідж країни, високий рівень злочинності та тероризму можуть негативно впливати на привабливість України для інвесторів.

Важливо зазначити, що зовнішні фактори завжди виходять за межі контролю уряду України. Проте, уряд може вживати заходів, спрямованих на мінімізацію негативного впливу цих факторів та на створення більш сприятливого середовища для інвесторів. До таких заходів можна віднести проведення реформ, спрямованих на покращення інвестиційного клімату, підтримка миру та стабільності в регіоні, покращення іміджу України на світовій арені, розвиток співпраці з іншими країнами, вжиття заходів щодо боротьби з корупцією та злочинністю. Впровадження цих заходів дозволить Україні підвищити свою привабливість для інвесторів та стимулювати надходження інвестицій, що сприятиме економічному зростанню та розвитку країни.

План для Ukraine Facility є важливим інструментом, розробленим Європейським Союзом з метою підтримки України в умовах війни та відбудови післявоєнної економіки. Ця програма спрямована на фінансову підтримку ключових секторів української економіки, стимулювання приватних інвестицій та сприяння проведенню реформ, необхідних для інтеграції України до Європейського Союзу.

Ukraine Facility передбачає три основні компоненти: пряму бюджетну підтримку, інвестиційний фонд та технічну допомогу. Загальний обсяг фінансування програми становить 50 мільярдів євро на період 2024-2027 років. Основна мета програми — створення сприятливого середовища для економічного зростання, модернізації інфраструктури та залучення іноземних інвестицій.

Ключовою складовою програми є інвестиційна політика, яка реалізується через спеціальний інвестиційний фонд — Ukraine Investment Framework. Цей фонд має обсяг 6,97 мільярда євро і спрямований на фінансування проєктів, які мають стратегічне значення для економіки України. Основні напрямки інвестиційної політики охоплюють розвиток інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу, перехід на відновлювальні джерела енергії та розмінування територій.

План Ukraine Facility включає базові реформи, що стосуються:

- державного управління — очікується професійна державна служба без “кумівства” та корупції.
- управління державними фінансами - скорочення держборгу, зменшення дефіциту бюджету, детінізація економіки.
- судової системи - менший адміністративний тиск, вища довіра інвесторів до держави, зростання інвестицій. Мета Уряду — створити судову систему, яка відповідає європейським стандартам прозорості та ефективності.
- боротьби з корупцією та відмиванням коштів - зростання доходів бюджету, покращення бізнес-клімату, вищий рівень інвестицій. Розширення заходів

підтримки інвесторів зміцнить їхню впевненість, покращить репутацію України на міжнародному рівні та сприятиме розвитку бізнесу.

- економічних реформ - зміни відбуватимуться за чотирма напрямками: фінансові ринки, управління державними активами та приватизація, людський капітал, а також бізнес-середовище.
- секторального розвитку - стратегія спрямована на концентрацію ресурсів та зусиль на ключових галузях, які мають як національне значення, так і глобальний потенціал. Їх зростання забезпечить комплексний розвиток економіки та активізує суміжні галузі. [19]

Урядом затверджено Стратегію відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва (МСП) на період до 2027 року, а також операційний план заходів з її реалізації на 2024-2027 роки. Стратегія визначає ключові напрями державної політики у сфері МСП, включаючи відновлення зруйнованих підприємств за принципом «build back better». Особлива увага приділяється зеленому переходу, цифровій трансформації, інноваційному розвитку та інклюзивності бізнесу, залучаючи жінок, людей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і ветеранів. Документ враховує рекомендації ОЕСР, відповідає змісту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також узгоджується з Планом для Ukraine Facility. Стратегія деталізує напрями розвитку української економіки, визначені у Плані, у частині створення складних ланцюгів доданої вартості та розвитку переробної промисловості. Крім того, вона передбачає розвиток МСП згідно з Національним планом з енергетики та клімату на період до 2030 року. Над її розробкою також працювали фахівці Міністерства цифрової трансформації та Офісу розвитку підприємництва та експорту.

Крім того, Ukraine Facility включає інструмент для залучення інвестицій – Ukraine Investment Framework (Pillar 2) – це Інвестиційна програма для України, яка має стати ключовим інструментом Єврокомісії для мобілізації інвестицій для економічного відновлення та реконструкції України.

Пріоритети інвестиційної політики були визначені з урахуванням поточних потреб країни та з перспективою на довгостроковий розвиток. Зокрема, значна увага приділяється модернізації транспортної інфраструктури, що включає відновлення доріг, мостів та залізничних шляхів. Розвиток енергетичного сектору також є одним із ключових пріоритетів. Україна прагне зменшити залежність від викопних джерел енергії та перейти до використання відновлюваних джерел, що відповідає загальноєвропейському курсу на досягнення кліматичної нейтральності.

Особливу увагу приділено питанням підтримки малого та середнього підприємництва (МСП). План передбачає надання фінансової допомоги та пільгових кредитів для розвитку бізнесу. Підтримка МСП є важливою складовою економічного зростання, адже цей сектор забезпечує значну частину зайнятості та ВВП країни. Крім того, уряд планує зменшити адміністративний тиск на бізнес, що має сприяти покращенню інвестиційного клімату.

Окремий напрям інвестиційної політики стосується розмінування територій, що постраждали внаслідок військових дій. Це є критично важливим завданням для забезпечення безпеки населення та відновлення сільськогосподарських земель. Розмінування дозволить повернути до використання значні площі землі та забезпечити умови для розвитку аграрного сектору.

У рамках програми Ukraine Facility передбачено тісну співпрацю з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ). Ці установи надаватимуть кредити та гранти для реалізації інвестиційних проектів в Україні. Одним із ключових завдань є створення механізмів зниження ризиків для іноземних інвесторів, що має сприяти залученню приватного капіталу.

План Ukraine Facility також передбачає реалізацію структурних реформ, спрямованих на синхронізацію українського законодавства з правовими нормами ЄС. Зокрема, йдеться про реформи у сфері управління державними фінансами,

судової системи, боротьби з корупцією та дерегуляції бізнесу. Впровадження цих реформ є необхідною умовою для залучення інвестицій та покращення бізнес-клімату.

Реалізація інвестиційної політики в рамках Ukraine Facility має низку очікуваних результатів. Передусім, це сприяння економічному зростанню та створення нових робочих місць. Інвестиції в інфраструктуру та енергетику мають забезпечити стійкий розвиток економіки та підвищити конкурентоспроможність України на міжнародному ринку. Крім того, модернізація інфраструктури сприятиме інтеграції країни до європейської транспортної та енергетичної мережі.

Залучення іноземних інвестицій також сприятиме відновленню промислового потенціалу країни та розвитку інноваційних технологій. Уряд розраховує на активну участь приватного сектору в реалізації інвестиційних проєктів. Для цього передбачено механізми державно-приватного партнерства та надання гарантій з боку держави.

Важливим аспектом є виконання індикаторів, передбачених Планом для Ukraine Facility. Фінансування надаватиметься щоквартально за умови досягнення конкретних показників, що стимулює уряд до ефективної реалізації реформ та виконання зобов'язань. Цей підхід забезпечує прозорість та підзвітність використання коштів.

Отже, інвестиційна політика в рамках Плану для Ukraine Facility є важливим елементом стратегії відновлення та розвитку України. Вона спрямована на створення сприятливого інвестиційного клімату, модернізацію економіки та інтеграцію країни до Європейського Союзу. Реалізація цієї політики має забезпечити довгострокове економічне зростання та підвищення якості життя українського населення. Залучення міжнародної підтримки та впровадження структурних реформ є ключовими факторами успіху цього плану.

2.3. Світовий досвід формування інституційних основ інвестиційної політики

Світовий досвід формування інституційних основ інвестиційної політики відображає багаторічний процес становлення ефективних механізмів залучення капіталу та стимулювання економічного зростання через створення відповідних інституційних структур. Інституційні основи інвестиційної політики охоплюють нормативно-правову базу, регуляторні механізми, державні органи та установи, а також різноманітні інструменти для сприяння розвитку інвестиційного клімату.

Сутність інституційних основ інвестиційної політики полягає у створенні правових та організаційних умов, які забезпечують захист прав інвесторів, гарантують прозорість та прогнозованість інвестиційної діяльності, а також сприяють економічному розвитку шляхом залучення внутрішнього та зовнішнього капіталу. Інституційна структура охоплює закони, які регулюють інвестиції, спеціальні органи державної влади, що відповідають за залучення інвестицій, а також механізми фінансування, які підтримують інвестиційні проекти.

Формування інституційних основ інвестиційної політики включає кілька ключових процесів. Першим етапом є створення правової бази, яка визначає основні принципи та правила здійснення інвестиційної діяльності. До цього входять закони про захист прав інвесторів, регулювання іноземних інвестицій, забезпечення конкурентного середовища та надання податкових пільг для інвесторів. Правова база має забезпечувати правову визначеність і передбачуваність інвестиційної політики.

Створення правової бази як етап формування інституційних основ інвестиційної політики є фундаментальним процесом, що закладає основу для функціонування всієї системи залучення інвестицій. Правова база включає комплекс законів, нормативних актів, регламентів та підзаконних документів, які регулюють інвестиційну діяльність, встановлюють права та обов'язки інвесторів і держави, а також визначають механізми захисту прав інвесторів. Основними

аспектами правової бази є забезпечення рівного доступу до інвестиційних можливостей, створення прозорих та передбачуваних правил ведення бізнесу, захист прав власності та інтелектуальної власності.

Формування правової бази починається з прийняття основного закону про інвестиції, який визначає ключові принципи інвестиційної політики держави. У такому законі, як правило, закріплюються положення про види інвестицій, суб'єктів інвестиційної діяльності, права та обов'язки інвесторів, процедури укладання інвестиційних договорів, а також гарантії та заходи захисту інвестицій. Цей закон є базовим документом, на основі якого розробляються подальші нормативні акти.

Крім основного закону про інвестиції, важливим компонентом правової бази є законодавство у сфері корпоративного управління, конкуренції, оподаткування, трудових відносин, екології та інші нормативно-правові акти, які безпосередньо впливають на інвестиційну діяльність. Наприклад, закони про корпоративне управління забезпечують захист прав акціонерів та визначають порядок управління компаніями, що є важливим для інвесторів, які вкладають кошти в акціонерні товариства. Закони про конкуренцію регулюють антимонопольну діяльність і сприяють створенню рівних умов для всіх учасників ринку.

Ще одним важливим елементом правової бази є угоди про захист іноземних інвестицій. Такі угоди, укладені між країнами, забезпечують правовий захист інвесторів, що працюють за кордоном. Вони включають положення про захист від експропріації, надання національного режиму, можливість вирішення спорів у міжнародних арбітражах та інші механізми захисту. Правова база також повинна включати положення про механізми вирішення спорів між інвесторами та державою. Це можуть бути як національні судові процедури, так і міжнародні арбітражі, які дозволяють вирішувати конфлікти у правовому полі. Така практика підвищує рівень довіри з боку інвесторів та сприяє залученню капіталу.

Розвиток правової бази інвестиційної політики передбачає її постійне вдосконалення та адаптацію до змін у світовій економіці та законодавчій практиці інших країн. Держави мають враховувати міжнародні стандарти, такі як принципи Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), рекомендації Світового банку та Міжнародного валютного фонду, щоб забезпечити відповідність правової бази найкращим світовим практикам.

Другим етапом є створення спеціалізованих державних установ та агентств, які відповідають за реалізацію інвестиційної політики. Ці установи займаються просуванням країни як привабливого інвестиційного напрямку, надають інформацію про потенційні можливості для інвесторів, координують реалізацію інвестиційних проектів та здійснюють підтримку бізнесу. Такі агентства часто виконують роль посередників між урядом та приватними інвесторами, забезпечуючи ефективну комунікацію та підтримку.

Інституційні основи інвестиційної політики включають в себе створення правових та організаційних умов, які забезпечують захист прав інвесторів, гарантують прозорість та прогнозованість інвестиційної діяльності, а також сприяють економічному розвитку шляхом залучення внутрішнього та зовнішнього капіталу. Інституційна структура охоплює закони, які регулюють інвестиції, спеціальні органи державної влади, що відповідають за залучення інвестицій, а також механізми фінансування, які підтримують інвестиційні проекти.

Формування інституційних основ інвестиційної політики включає кілька ключових процесів. Першим етапом є створення правової бази, яка визначає основні принципи та правила здійснення інвестиційної діяльності. До цього входять закони про захист прав інвесторів, регулювання іноземних інвестицій, забезпечення конкурентного середовища та надання податкових пільг для інвесторів. Правова база має забезпечувати правову визначеність і передбачуваність інвестиційної політики.

Створення спеціалізованих державних установ та агентств, які відповідають за реалізацію інвестиційної політики, є важливим етапом у формуванні інституційних основ інвестиційної політики. Ці установи та агентства відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного управління інвестиційними процесами, просуванні країни як привабливого напрямку для інвестицій та підтримці інвесторів на всіх етапах реалізації проектів.

Основною метою створення таких установ є координація зусиль держави у сфері залучення інвестицій, а також надання інвесторам необхідної інформації, підтримки та консультаційних послуг. Ці установи виконують функції своєрідного посередника між інвесторами та державою, забезпечуючи комунікацію між різними рівнями влади та бізнесом.

Державні установи, які займаються інвестиційною політикою, зазвичай включають міністерства або відомства економічного розвитку, інвестиційні агентства та регіональні інвестиційні центри. На національному рівні вони займаються розробкою стратегій залучення інвестицій, визначенням пріоритетних галузей для капіталовкладень, а також формулюванням відповідних політичних ініціатив. Наприклад, міністерства економіки чи розвитку можуть відповідати за узгодження політики з міжнародними інституціями, підготовку інвестиційних договорів та проведення переговорів з потенційними інвесторами.

Інвестиційні агентства є спеціалізованими організаціями, основним завданням яких є залучення та підтримка інвесторів. Вони займаються маркетингом країни як привабливого інвестиційного напрямку, організовують бізнес-форуми, конференції та презентації для інвесторів. Агентства надають інформацію про інвестиційні можливості, юридичні та адміністративні процедури, сприяють у виборі місця для реалізації проектів та допомагають вирішувати проблеми, що можуть виникати під час реалізації інвестиційних проектів. Такі установи також забезпечують супровід інвесторів на всіх етапах реалізації проектів — від подання заявки на інвестицію до завершення будівництва чи запуску підприємства. Вони можуть надавати консультації з питань правового

регулювання, податкового законодавства, отримання дозволів та ліцензій, що значно спрощує процес реалізації інвестиційних проектів.

Окрему роль відіграють регіональні інвестиційні центри, які функціонують на місцевому рівні. Вони сприяють залученню інвестицій у конкретні регіони, враховуючи їхню специфіку та потенціал. Регіональні центри можуть пропонувати додаткові стимули для інвесторів, такі як знижки на оренду земельних ділянок, пільгові умови оподаткування або доступ до місцевих ресурсів. Крім того, вони допомагають розвивати локальні бізнеси та залучати іноземний капітал для створення нових робочих місць. Функції спеціалізованих установ та агентств також включають моніторинг реалізації інвестиційних проектів, оцінку їх ефективності та впливу на економіку. Вони забезпечують зворотний зв'язок між державою та інвесторами, що дозволяє своєчасно реагувати на проблеми та вдосконалювати інвестиційну політику.

Третім етапом є розробка та впровадження інструментів стимулювання інвестиційної діяльності. До таких інструментів належать податкові пільги, державні гранти, субсидії, програми кредитування та гарантії для інвесторів. Метою цих інструментів є зменшення ризиків для інвесторів, підвищення привабливості інвестиційних проектів та стимулювання вкладень у стратегічно важливі галузі економіки.

Формування інституційних основ інвестиційної політики включає кілька ключових процесів. Першим етапом є створення правової бази, яка визначає основні принципи та правила здійснення інвестиційної діяльності. До цього входять закони про захист прав інвесторів, регулювання іноземних інвестицій, забезпечення конкурентного середовища та надання податкових пільг для інвесторів. Правова база має забезпечувати правову визначеність і передбачуваність інвестиційної політики.

Створення спеціалізованих державних установ та агентств, які відповідають за реалізацію інвестиційної політики, є важливим етапом у формуванні

інституційних основ інвестиційної політики. Ці установи та агентства відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного управління інвестиційними процесами, просуванні країни як привабливого напрямку для інвестицій та підтримці інвесторів на всіх етапах реалізації проектів.

Розробка та впровадження інструментів стимулювання інвестиційної діяльності є ще одним важливим етапом формування інституційних основ інвестиційної політики. Інструменти стимулювання інвестицій спрямовані на створення сприятливого середовища для залучення капіталу та мінімізацію ризиків, з якими можуть стикатися інвестори під час реалізації своїх проектів. Розробка таких інструментів передбачає впровадження фінансових, податкових, адміністративних та правових заходів, які стимулюють активність інвесторів і сприяють довгостроковим капіталовкладенням у стратегічно важливі галузі економіки.

Фінансові інструменти стимулювання включають надання субсидій, грантів, державних кредитів та гарантій для інвесторів. Субсидії можуть використовуватися для підтримки проектів, які мають соціальне або економічне значення для країни, таких як розвиток інфраструктури, зеленої енергетики або високотехнологічних секторів. Гранти надаються для стимулювання інновацій та стартапів, що дозволяє залучати нові ідеї та технології в економіку країни. Державні кредити та гарантії знижують ризики для інвесторів, забезпечуючи їх фінансову стабільність та зменшуючи вартість фінансування проектів.

Податкові інструменти включають надання податкових пільг, знижок та звільнень для інвесторів. Наприклад, інвесторам можуть надаватися податкові канікули на певний період, знижені ставки податку на прибуток або звільнення від митних зборів на обладнання, яке імпортується для реалізації інвестиційних проектів. Податкові стимули мають на меті зменшити витрати інвесторів та підвищити привабливість країни як місця для ведення бізнесу.

Адміністративні інструменти спрямовані на спрощення бюрократичних процедур та зменшення адміністративного навантаження на інвесторів. Це включає створення системи "єдиного вікна" для отримання дозволів, ліцензій та інших документів, необхідних для реалізації інвестиційних проектів. Також адміністративні інструменти можуть включати скорочення термінів розгляду заявок на інвестиції та підвищення прозорості процедур, що знижує бар'єри для інвесторів та підвищує ефективність взаємодії з державними органами.

Правові інструменти стимулювання передбачають створення сприятливого правового середовища для інвесторів. Це може включати захист прав інвесторів від дискримінаційних дій з боку держави, забезпечення прозорості та стабільності правового регулювання, а також можливість вирішення спорів у незалежних судах або міжнародних арбітражах. Правові інструменти є ключовими для підвищення довіри інвесторів до країни та забезпечення стабільності інвестиційного клімату.

Крім того, важливим інструментом стимулювання інвестицій є державно-приватне партнерство (ДПП). Це механізм, який дозволяє державі та приватним інвесторам спільно реалізовувати великі інфраструктурні та соціальні проекти. ДПП сприяє залученню приватного капіталу до державних проектів та розподілу ризиків між державою та бізнесом.

Загалом розробка та впровадження інструментів стимулювання інвестиційної діяльності є критично важливим етапом у формуванні інституційних основ інвестиційної політики. Ефективні інструменти стимулювання дозволяють країнам залучати значні обсяги внутрішніх та зовнішніх інвестицій, сприяти розвитку пріоритетних галузей економіки, створювати нові робочі місця та забезпечувати довгострокове економічне зростання.

Наступним важливим процесом є забезпечення прозорості та підзвітності інвестиційної політики. Це передбачає створення механізмів моніторингу та оцінки ефективності реалізації інвестиційних проектів, а також забезпечення доступу до інформації про умови інвестування та результати реалізації проектів. Прозорість є

ключовим фактором, який підвищує довіру інвесторів та сприяє зменшенню корупційних ризиків.

Формування інституційних основ інвестиційної політики включає кілька ключових процесів. Першим етапом є створення правової бази, яка визначає основні принципи та правила здійснення інвестиційної діяльності. До цього входять закони про захист прав інвесторів, регулювання іноземних інвестицій, забезпечення конкурентного середовища та надання податкових пільг для інвесторів. Правова база має забезпечувати правову визначеність і передбачуваність інвестиційної політики.

Створення спеціалізованих державних установ та агентств, які відповідають за реалізацію інвестиційної політики, є нагальним етапом у формуванні інституційних основ інвестиційної політики. Ці установи та агентства відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного управління інвестиційними процесами, просуванні країни як привабливого напрямку для інвестицій та підтримці інвесторів на всіх етапах реалізації проектів.

Розробка та впровадження інструментів стимулювання інвестиційної діяльності є ще одним важливим етапом формування інституційних основ інвестиційної політики. Інструменти стимулювання інвестицій спрямовані на створення сприятливого середовища для залучення капіталу та мінімізацію ризиків, з якими можуть стикатися інвестори під час реалізації своїх проектів. Розробка таких інструментів передбачає впровадження фінансових, податкових, адміністративних та правових заходів, які стимулюють активність інвесторів і сприяють довгостроковим капіталовкладенням у стратегічно важливі галузі економіки.

Забезпечення прозорості та підзвітності інвестиційної політики є ключовим етапом формування інституційних основ інвестиційної політики, який сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів та суспільства. Прозорість передбачає відкритий доступ до інформації про інвестиційні процеси, політики та рішення, які

приймаються на державному рівні. Підзвітність означає обов'язок державних установ і органів управління інвестиційною політикою регулярно звітувати про свою діяльність, використання ресурсів та досягнуті результати.

Прозорість інвестиційної політики досягається через створення механізмів публічного доступу до інформації. Це включає публікацію стратегічних документів, планів, звітів про виконання інвестиційних проектів, а також даних про бюджетні витрати та фінансові результати реалізації проектів. Забезпечення відкритості даних дозволяє інвесторам оцінити ризики та перспективи вкладень, а громадськості — контролювати ефективність використання державних ресурсів.

Важливим інструментом забезпечення прозорості є створення спеціальних онлайн-платформ, на яких розміщується інформація про інвестиційні проекти, умови участі в них, а також звіти про хід реалізації проектів. Такі платформи сприяють підвищенню прозорості та зменшенню адміністративних бар'єрів для інвесторів.

Підзвітність у сфері інвестиційної політики реалізується через регулярне звітування державних органів перед урядом, парламентом та громадськістю. Звіти можуть включати інформацію про кількість залучених інвестицій, виконання планових показників, проблеми та виклики, з якими стикалися установи, а також рекомендації щодо покращення інвестиційного клімату. Підзвітність забезпечує контроль за діяльністю державних установ та підвищує їхню відповідальність перед суспільством.

Важливим аспектом прозорості та підзвітності є створення механізмів моніторингу та оцінки ефективності реалізації інвестиційних проектів. Моніторинг передбачає регулярне відстеження ходу реалізації проектів, витрат бюджетних коштів та досягнення запланованих результатів. Оцінка ефективності дозволяє аналізувати, наскільки інвестиційні проекти сприяють досягненню економічних цілей, таких як зростання ВВП, створення робочих місць або підвищення конкурентоспроможності країни.

Одним з основних механізмів забезпечення підзвітності є проведення незалежних аудитів інвестиційних проектів. Аудит дозволяє виявити можливі порушення, неефективне використання ресурсів або корупційні ризики. Результати аудитів мають бути публічно доступними, що підвищує рівень довіри з боку інвесторів та громадськості.

Прозорість та підзвітність також передбачають залучення громадськості та експертів до процесу обговорення інвестиційної політики. Проведення консультацій, громадських слухань та круглих столів дозволяє враховувати думку зацікавлених сторін та підвищувати якість прийнятих рішень.

Також важливою складовою є створення сприятливого бізнес-середовища для інвесторів. Це включає спрощення адміністративних процедур, забезпечення захисту прав власності, вдосконалення судової системи та зменшення регуляторного тиску на бізнес. Створення таких умов є важливим елементом інституційних основ інвестиційної політики, оскільки вони безпосередньо впливають на рівень довіри інвесторів та готовність вкладати кошти в економіку країни.

Сутність цього етапу полягає у впровадженні системи заходів та механізмів, які спрямовані на зменшення ризиків для інвесторів, підвищення рентабельності інвестиційних проектів та створення додаткових стимулів для залучення капіталу. Основними елементами розробки та впровадження таких інструментів є податкові пільги, державні субсидії, гранти, програми кредитування, механізми державно-приватного партнерства, а також створення спеціальних економічних зон.

Податкові пільги є одним із найбільш поширених інструментів стимулювання інвестиційної діяльності. Вони можуть включати зниження ставок податку на прибуток, звільнення від сплати податків на певний період або зниження митних зборів на ввезення обладнання. Такі пільги допомагають знизити витрати на реалізацію інвестиційних проектів та підвищують їхню привабливість для інвесторів.

Державні субсидії та гранти також відіграють важливу роль у стимулюванні інвестицій. Вони надаються для підтримки проектів у пріоритетних секторах економіки, таких як інфраструктура, енергетика, інновації та сільське господарство. Державні субсидії можуть бути спрямовані на часткове покриття витрат на реалізацію проектів або на компенсацію витрат на дослідження та розробку нових технологій. Програми кредитування з пільговими умовами дозволяють інвесторам отримувати фінансування за зниженими ставками або з тривалими термінами погашення. Такі програми часто реалізуються через державні банки розвитку або за участю міжнародних фінансових установ. Вони допомагають знизити фінансові ризики та забезпечити доступ до необхідного капіталу.

Механізми державно-приватного партнерства (ДПП) є ефективним інструментом залучення приватного капіталу для реалізації масштабних інфраструктурних проектів. У рамках ДПП держава та приватний сектор об'єднують зусилля для фінансування, будівництва та управління об'єктами інфраструктури, такими як дороги, мости, порти та енергетичні об'єкти. Цей підхід дозволяє зменшити навантаження на державний бюджет та забезпечити ефективне управління проектами. Створення спеціальних економічних зон (СЕЗ) є ще одним важливим елементом стимулювання інвестиційної діяльності. У таких зонах інвесторам надаються пільгові умови для ведення бізнесу, включаючи зниження податкових ставок, спрощення адміністративних процедур та забезпечення доступу до інфраструктури. СЕЗ сприяють залученню іноземного капіталу та розвитку експортно орієнтованих галузей. Впровадження інструментів стимулювання інвестиційної діяльності передбачає також створення механізмів моніторингу та оцінки їх ефективності. Це дозволяє своєчасно коригувати політику, враховувати зміни в економічному середовищі та забезпечувати досягнення стратегічних цілей держави у сфері інвестицій.

Таким чином, формування інституційних основ інвестиційної політики є складним та багатогранним процесом, який охоплює правові, організаційні та фінансові аспекти. Ефективні інституційні механізми дозволяють країнам залучати

значні обсяги інвестицій, сприяти економічному зростанню та забезпечувати стабільний розвиток економіки.

Варто розглянути приклади світового досвіду формування інституційних основ інвестиційної політики демонструють різноманітні підходи, які використовуються у різних країнах для стимулювання інвестиційної діяльності та забезпечення стабільного економічного розвитку для більш детального розуміння цієї царини.

Одним із найуспішніших прикладів є США, де інституційні основи інвестиційної політики сформовані через створення розвиненої правової бази та численних державних установ, які підтримують інвесторів. Зокрема, уряд США активно залучає іноземні інвестиції через спеціальні програми, такі як SelectUSA, яка спрямована на просування США як інвестиційного напрямку. Інституційна підтримка включає надання податкових пільг, доступ до державних грантів та пільгового кредитування для інвесторів.

Основною інституційною платформою для залучення інвестицій є програма SelectUSA, яка була створена Міністерством торгівлі США у 2011 році. Метою цієї програми є сприяння іноземним інвесторам у відкритті та розширенні бізнесу на території США. SelectUSA надає широкий спектр послуг, включаючи інформаційну підтримку, організацію бізнес-форумів, допомогу в пошуку партнерів та підтримку під час вирішення адміністративних питань. Програма активно працює над тим, щоб полегшити доступ іноземних інвесторів до місцевих ринків та зменшити регуляторні бар'єри. Наприклад, SelectUSA сприяє скороченню часу, необхідного для реєстрації бізнесу, отримання дозволів та ліцензій. Крім того, програма пропонує інформаційні послуги щодо економічних і правових умов у різних штатах США, що дозволяє інвесторам вибрати найкраще місце для розміщення свого бізнесу.

Ще одним важливим інструментом інвестиційної політики США є система податкових пільг, яка передбачає зниження ставок податку на прибуток для

компаній, що вкладають кошти у певні сектори економіки або створюють робочі місця. Наприклад, у деяких штатах діють спеціальні податкові режими для технологічних стартапів та компаній, що займаються дослідженнями та розробками. Крім того, існують федеральні програми підтримки малого та середнього бізнесу, такі як Small Business Innovation Research (SBIR) та Small Business Technology Transfer (STTR), які надають фінансування для інноваційних проєктів. На додаток до федеральних програм, у США активно діють регіональні інвестиційні агентства, які залучають інвесторів на місцевому рівні. Наприклад, у штаті Каліфорнія функціонує агентство GO-Biz, яке займається залученням інвестицій та сприяє розвитку бізнесу у сфері високих технологій. Подібні агентства діють і в інших штатах, що дозволяє забезпечити регіональну диверсифікацію інвестиційних потоків.

Суттєвим аспектом інституційної підтримки інвестиційної діяльності у США є також система захисту прав інвесторів. Американська правова система гарантує захист прав власності, а також передбачає можливість вирішення спорів у незалежних судах. Це створює високий рівень довіри з боку інвесторів та сприяє залученню довгострокових інвестицій.

Китай демонструє інший підхід, активно використовуючи державне планування та створення спеціальних економічних зон (СЕЗ). Такі зони надають інвесторам пільгові умови для ведення бізнесу, включаючи знижені податкові ставки та спрощені адміністративні процедури. Інституційна основа інвестиційної політики Китаю також передбачає створення державних агентств, таких як Міністерство торгівлі Китаю, яке координує інвестиційні проєкти та укладає міжнародні інвестиційні угоди.

Особливістю китайської інституційної моделі є створення спеціальних економічних зон, які забезпечують інвесторам пільгові умови для ведення бізнесу. Перша така зона була створена у місті Шеньчжень у 1980 році, і цей досвід став основою для подальшого розвитку інших зон. У спеціальних економічних зонах інвестори отримують зниження податкових ставок, спрощені адміністративні

процедури, можливість залучення дешевої робочої сили та доступ до сучасної інфраструктури. Завдяки цьому Китай зміг залучити значні обсяги іноземного капіталу, що сприяло швидкому економічному зростанню країни.

Ключовим елементом китайської інвестиційної політики є участь державних установ у координації та контролі інвестиційних процесів. Міністерство торгівлі Китаю відіграє важливу роль у формуванні політики залучення іноземних інвестицій та укладенні міжнародних інвестиційних угод. Крім того, держава активно підтримує стратегічно важливі галузі, такі як технології, енергетика та інфраструктура, через надання субсидій, пільгових кредитів та податкових пільг.

Ще одним важливим аспектом китайської інституційної моделі є політика «Made in China 2025», яка спрямована на модернізацію промисловості та підвищення конкурентоспроможності китайських підприємств на світовому ринку. Ця ініціатива передбачає підтримку інноваційних проєктів, розвиток високих технологій та залучення іноземних інвестицій у стратегічні сектори.

Китай також приділяє увагу укладенню двосторонніх угод про захист інвестицій, які забезпечують правовий захист іноземних інвесторів та знижують ризики, пов'язані з інвестиційною діяльністю. Це сприяє зміцненню довіри інвесторів та створенню стабільного інвестиційного клімату.

Німеччина є прикладом країни, де інституційні основи інвестиційної політики базуються на підтримці малого та середнього бізнесу через державні банки розвитку, такі як KfW. Ці банки надають пільгові кредити для підтримки інноваційних проєктів та сприяють сталому економічному зростанню. Крім того, у Німеччині активно діють регіональні інвестиційні агентства, які займаються залученням інвесторів на місцевому рівні та надають підтримку під час реалізації проєктів.

Банк KfW був заснований після Другої світової війни для фінансування відновлення Німеччини, але з часом його функції розширилися. Сьогодні KfW є одним із найбільших банків розвитку у світі, який надає фінансову підтримку

підприємствам, зокрема малим та середнім компаніям, а також фінансує інноваційні та екологічні проекти. Банк пропонує пільгові кредити з низькими відсотковими ставками, гранти та інші фінансові інструменти для підтримки інвесторів. Основна мета діяльності KfW — забезпечення доступу до фінансування для тих підприємств, які мають труднощі з отриманням комерційних кредитів.

Прозорість і стабільність правового середовища у Німеччині це базис інституційної основи інвестиційної політики. У країні діє розвинена правова база, яка захищає права інвесторів і забезпечує передбачуваність інвестиційної діяльності. Німеччина також має ефективну систему вирішення спорів, що сприяє зниженню ризиків для інвесторів.

У Японії важливим елементом інституційної основи інвестиційної політики є підтримка інновацій та науково-дослідних розробок. Уряд надає податкові пільги та субсидії для компаній, які займаються інноваціями. Крім того, в Японії створено спеціальні державні агентства, які координують залучення іноземних інвестицій та підтримують внутрішніх інвесторів.

Японська інституційна політика зосереджується на розвитку інноваційних технологій та підтримці досліджень і розробок (R&D). Основними галузями, які отримують найбільшу підтримку від держави, є робототехніка, електроніка, біотехнології та автомобільна промисловість. Наприклад, уряд Японії створив програми, які забезпечують фінансову підтримку для компаній, що займаються розробкою нових технологій та патентуванням інновацій. Це дозволяє Японії залишатися одним із світових лідерів у сфері технологічного прогресу.

В Японії діє Агентство з розвитку зовнішньої торгівлі (JETRO), яке виконує ключову роль у залученні іноземних інвестицій. JETRO організовує бізнес-форуми, семінари та зустрічі для іноземних інвесторів, надає інформаційні послуги щодо правового та економічного середовища в Японії, а також допомагає інвесторам у проходженні адміністративних процедур. Важливим компонентом японської інституційної політики є податкові стимули для інвесторів. Уряд надає податкові

знижки для компаній, які вкладають кошти у дослідження та розробки, а також для тих, хто впроваджує енергоефективні та екологічно чисті технології. Крім того, для іноземних інвесторів діють пільгові режими оподаткування, які спрощують вхід на японський ринок.

Окрему увагу Японія приділяє створенню інноваційних кластерів та технопарків. У таких кластерах об'єднуються наукові установи, університети та компанії, які працюють над спільними проектами у сфері технологічного розвитку. Це дозволяє створювати синергію між різними секторами та прискорювати процес впровадження інновацій у виробництво.

Механізми державно-приватного партнерства в Японії також відіграють важливу роль у розвитку інфраструктурних проектів. Спільне фінансування проектів державою та приватним сектором дозволяє реалізовувати масштабні ініціативи, такі як будівництво транспортних систем, енергетичних об'єктів та телекомунікаційної інфраструктури.

Японія демонструє збалансований підхід до формування інституційних основ інвестиційної політики, що включає стимулювання інноваційних проектів, розвиток державно-приватного партнерства та забезпечення правового захисту інвесторів. Цей підхід дозволяє країні залишатися конкурентоспроможною на світовому ринку та забезпечувати довгострокове економічне зростання.

У Великій Британії інституційні основи інвестиційної політики забезпечуються через стабільну правову базу та численні програми підтримки інвесторів. Зокрема, Британське агентство з міжнародної торгівлі (DIT) займається залученням інвестицій та наданням інформації про можливості для інвесторів. Також діють спеціальні програми підтримки стартапів та малого бізнесу, які отримують доступ до пільгового фінансування та консультаційних послуг.

Основним органом, який відповідає за просування інвестицій у Великій Британії, є Департамент з міжнародної торгівлі (Department for International Trade,

DIT). Ця установа здійснює комплексну підтримку інвесторів, починаючи від надання інформаційних послуг до сприяння у проходженні адміністративних процедур. DIT активно залучає іноземний капітал через організацію бізнес-форумів, виставок та інших заходів, що сприяють встановленню ділових контактів.

Одним із ключових інструментів залучення інвестицій є програма "Invest in Great", яка спрямована на просування Великої Британії як глобального центру інновацій та високих технологій. Ця програма акцентує увагу на таких стратегічно важливих секторах, як фінансові послуги, ІТ, біотехнології, зелена енергетика та креативна індустрія. Програма допомагає потенційним інвесторам зрозуміти переваги ведення бізнесу у Великій Британії та пропонує широкий спектр послуг підтримки.

Важливим елементом інституційної підтримки є система спеціальних економічних зон (Freeports), які пропонують пільгові умови для ведення бізнесу. У таких зонах підприємства можуть отримати знижені податкові ставки, спрощення митних процедур та доступ до сучасної інфраструктури. Freeports сприяють розвитку експортно орієнтованих галузей та залученню іноземного капіталу.

Крім того, Велика Британія активно підтримує стартапи та малий бізнес через Британський банк розвитку (British Business Bank). Ця установа надає кредити, гарантії та фінансову підтримку для нових підприємств та компаній, які займаються інноваційними проектами. Підтримка стартапів є важливою складовою інституційної політики країни, оскільки вона сприяє створенню нових робочих місць та розвитку підприємництва.

Велика Британія має одну з найкращих у світі систем захисту прав інвесторів. Правова база країни забезпечує високий рівень правової визначеності та передбачуваності, що підвищує довіру з боку іноземних інвесторів. У країні діє розвинена система вирішення інвестиційних спорів через національні суди та

міжнародні арбітражі. Це гарантує інвесторам можливість захисту своїх прав у випадку виникнення конфліктів.

Ще одним важливим аспектом інституційної політики Великої Британії є надання податкових пільг для інвесторів. Уряд пропонує знижені ставки корпоративного податку для компаній, які реалізують проекти у сфері досліджень та розробок, зеленої енергетики та інноваційних технологій. Податкові пільги стимулюють розвиток високотехнологічних галузей та сприяють залученню капіталу у стратегічно важливі сектори економіки.

Крім податкових пільг, держава також пропонує гранти та субсидії для підтримки інвестиційних проектів. Ці гранти можуть бути спрямовані на підтримку дослідницьких програм, розвиток інфраструктури або створення нових виробничих потужностей. Програми фінансової підтримки сприяють зменшенню ризиків для інвесторів та підвищенню привабливості країни для капіталовкладень.

Загалом, інституційна політика Великої Британії ґрунтується на таких ключових принципах:

1. Створення прозорого та передбачуваного правового середовища для інвесторів.
2. Підтримка стартапів та малого бізнесу через програми фінансування та пільгові кредити.
3. Забезпечення доступу до пільгових умов у спеціальних економічних зонах (Freeports).
4. Акцент на підтримці інновацій та високих технологій через програми грантів та податкових пільг.
5. Захист прав інвесторів через розвинену систему вирішення спорів.

Світовий досвід формування інституційних основ інвестиційної політики демонструє різноманітність підходів до залучення інвестицій у різних країнах. Кожна країна використовує власні механізми для створення сприятливого

інвестиційного клімату, враховуючи національні особливості та пріоритети розвитку. Порівняльний аналіз прикладів США, Японії, Китаю та Великої Британії дозволяє виділити як спільні риси, так і ключові розбіжності в їхніх підходах до формування інституційних основ інвестиційної політики.

Схожість між країнами:

- Захист прав інвесторів. Усі розглянуті країни приділяють значну увагу правовому захисту прав власності та інтересів інвесторів. Це досягається через створення стабільного правового середовища, яке забезпечує прозорість і передбачуваність інвестиційної політики.
- Розвиток інноваційних секторів. Як США, так і Японія, Китай та Велика Британія спрямовують значні ресурси на підтримку науково-дослідних розробок та інноваційних проектів. Уряди цих країн стимулюють розвиток високотехнологічних галузей, таких як ІТ, біотехнології та зелена енергетика.
- Державна підтримка інвестиційних проектів. Усі країни використовують різні форми державної підтримки інвесторів, включаючи податкові пільги, субсидії, пільгові кредити та гранти. Також активно застосовуються механізми державно-приватного партнерства для реалізації інфраструктурних проектів.

Можна виділити такі розбіжності між країнами:

- Рівень державного втручання. У США та Великій Британії спостерігається менший рівень державного втручання у ринкові процеси. У цих країнах акцент робиться на захисті прав приватного сектору та створенні сприятливих умов для ведення бізнесу. Натомість у Китаї держава активно бере участь у регулюванні інвестиційної діяльності через планування економіки та створення спеціальних економічних зон із пільговими умовами для інвесторів.

- Інституційна структура підтримки інвесторів. У США та Великій Британії існує розвинена мережа державних агентств, які надають підтримку інвесторам на всіх етапах реалізації проектів. У Китаї функцію залучення інвестицій виконують центральні та регіональні органи влади, а також спеціальні економічні зони. В Японії основним агентством для залучення інвестицій є JETRO, яке надає підтримку іноземним компаніям у виході на японський ринок.
- Основні пріоритети інвестиційної політики. США та Велика Британія роблять акцент на підтримці стартапів та малого бізнесу. Японія зосереджується на розвитку інноваційних технологій та науково-дослідних розробок. Китай приділяє основну увагу розвитку інфраструктури та промисловості через державне планування та створення спеціальних економічних зон.
- Фінансові інструменти підтримки. У Великій Британії та США активно використовуються податкові пільги та гранти для підтримки інноваційних проектів. У Японії широко застосовуються субсидії та податкові знижки для компаній, які займаються дослідженнями та розробками. У Китаї основним інструментом залучення інвестицій є створення пільгових умов у спеціальних економічних зонах.

Покращення правового та економічного середовища для інвесторів є одним із визначальних чинників забезпечення сталого економічного розвитку та нарощування інвестиційних потоків. Аналіз чинних умов засвідчив наявність системних бар'єрів для інвесторів, серед яких: недостатня ефективність судової системи, низький рівень захисту прав власності, складність адміністративних процедур, фіскальна нестабільність та високий рівень корупції.

З метою усунення наявних недоліків розроблено пропозиції, які мають включати:

- реформування судової системи з метою підвищення її незалежності, прозорості та ефективності розгляду інвестиційних спорів;

- забезпечення безумовного дотримання прав власності та ефективного механізму їх захисту;
- спрощення регуляторних процедур для започаткування і ведення бізнесу, зокрема через цифровізацію адміністративних сервісів;
- удосконалення податкової системи шляхом забезпечення її передбачуваності, прозорості та конкурентоспроможності;
- запровадження дієвих антикорупційних механізмів, орієнтованих на зниження ризиків для інвесторів;
- створення спеціалізованих інституцій підтримки інвесторів, зокрема агентств із залучення та супроводу інвестицій;
- розробку системи державних гарантій та інструментів мінімізації політичних ризиків для іноземних і внутрішніх інвесторів.

Таким чином, аналіз прикладів США, Японії, Китаю та Великої Британії показує, що хоча всі країни прагнуть створити сприятливі умови для залучення інвестицій, їхні підходи суттєво відрізняються залежно від національних пріоритетів та економічних умов. Основними спільними рисами є захист прав інвесторів, стимулювання інновацій та державна підтримка інвестиційних проектів. Основними відмінностями є рівень державного втручання, інституційна структура підтримки інвесторів та фінансові інструменти стимулювання інвестицій. Ці фактори впливають на ефективність інвестиційної політики та конкурентоспроможність країн на світовому ринку.

Отже, світовий досвід формування інституційних основ інвестиційної політики свідчить про важливість створення комплексної системи підтримки інвесторів, яка включає правову базу, спеціалізовані державні установи та інструменти стимулювання інвестиційної діяльності. Кожна країна адаптує ці елементи до власних економічних умов, що дозволяє досягати значних успіхів у залученні інвестицій та забезпеченні сталого економічного розвитку.

РОЗДІЛ III. МОДЕЛЮВАННЯ СКЛАДОВИХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

3.1. Перспективи формування інвестиційної політики України в умовах війни і в період післявоєнного відновлення

Війна в Україні завдала значної шкоди економіці країни, в тому числі інвестиційному клімату. Відновлення та розвиток інвестиційної політики є одними з ключ Перспективи формування інвестиційної політики України в умовах війни та в період післявоєнного відновлення є одним із ключових напрямів економічної політики держави. Військові дії суттєво впливають на інвестиційний клімат, створюючи значні ризики для інвесторів. Проте навіть в умовах війни важливо формувати довгострокову стратегію залучення капіталу, яка стане основою для відновлення економіки після завершення військових дій.

Умови війни створюють специфічні виклики для інвестиційної політики України. Основними проблемами є знищення інфраструктури, зниження довіри інвесторів, обмежений доступ до фінансових ресурсів та високий рівень ризиків. У таких умовах держава повинна зосередити увагу на створенні механізмів захисту інвесторів, мінімізації ризиків та залученні міжнародної допомоги для підтримки економіки.

Одним із перспективних напрямів є створення спеціальних інвестиційних фондів для післявоєнного відновлення. Такі фонди можуть залучати міжнародні гранти та пільгові кредити для фінансування відновлення інфраструктури, будівництва житла, відновлення промислових підприємств та розвитку ключових галузей економіки. Інвестиційні фонди також можуть забезпечити страхування ризиків для інвесторів, що підвищить привабливість України як інвестиційного напрямку.

Важливим аспектом є залучення міжнародних фінансових інституцій та організацій до реалізації інвестиційних проектів в Україні. Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжнародний валютний

фонд (МВФ) та інші установи можуть надати фінансову підтримку та технічну допомогу для реалізації проектів відновлення. Співпраця з міжнародними організаціями дозволить Україні отримати доступ до необхідних фінансових ресурсів та запровадити кращі світові практики у сфері інвестиційної політики.

У післявоєнний період важливо створити сприятливий інвестиційний клімат, що передбачає реформування правової бази, зменшення бюрократичних перешкод та забезпечення прозорості адміністративних процедур. Особливу увагу слід приділити захисту прав інвесторів та створенню механізмів вирішення інвестиційних спорів. Це дозволить підвищити рівень довіри до української економіки та залучити внутрішні та зовнішні інвестиції.

Ще одним перспективним напрямом є створення спеціальних економічних зон (СЕЗ) у регіонах, які найбільше постраждали від війни. У таких зонах можна запровадити пільгові податкові режими, спрощені адміністративні процедури та забезпечити доступ до інфраструктури для інвесторів. Це сприятиме залученню капіталу в регіони, що потребують відновлення, та створенню нових робочих місць.

Держава також може стимулювати розвиток державно-приватного партнерства (ДПП) для реалізації масштабних інфраструктурних проектів. Уряд спільно з приватними компаніями може інвестувати у відновлення доріг, мостів, портів, аеропортів та інших об'єктів інфраструктури. Це дозволить зменшити фінансове навантаження на державний бюджет та залучити додаткові ресурси для відновлення країни.

Окрему увагу слід приділити підтримці малого та середнього бізнесу (МСП), який відіграє важливу роль у післявоєнному відновленні економіки. Держава може запропонувати пільгові кредити, гранти та програми підтримки для підприємств, які займаються виробництвом товарів та наданням послуг у постраждалих регіонах. Це сприятиме відновленню економічної активності та створенню нових робочих місць.

Основні напрями відродження та становлення інвестиційної політики у післявоєнній Україні можна окреслити наступним чином:

По-перше, це захист інвестицій та прав інвесторів – ратифікація міжнародних угод щодо захисту інвестицій, створення незалежного арбітражного суду для вирішення інвестиційних спорів, запровадження прозорих та справедливих правил приватизації державних підприємств, усунення бюрократичних бар'єрів та спрощення процедур інвестування, боротьба з корупцією та створення прозорої та підзвітної системи управління.

По-друге, стимулювання інвестицій у ключові галузі економіки, мається на увазі, розвиток транспортної, енергетичної та телекомунікаційної інфраструктури, підтримка малого та середнього бізнесу, стимулювання інновацій та розвитку нових технологій, перехід до "зеленої" економіки та розвиток людського капіталу та освіти.

По-третє, звичайно це залучення іноземних інвестицій. Активна участь України в міжнародних інвестиційних форумах та конференціях, створення сприятливого інвестиційного клімату для іноземних інвесторів, надання податкових та інших пільг для іноземних інвесторів, запровадження програм державної підтримки іноземних інвестицій, покращення комунікації з іноземними інвесторами все це допоможе залучити великих інвесторів з ефективними інвестиціями.

Наступний напрямок це відновлення зруйнованої інфраструктури, що тягне за собою залучення коштів міжнародних фінансових організацій та країн-донорів, створення державно-приватного партнерства для відновлення інфраструктури, запровадження прозорих та конкурентних процедур державних закупівель, забезпечення ефективного контролю за використанням коштів.

Останній, але не позначущості, покращення іміджу України на світовій арені - активна дипломатія та участь України в міжнародних організаціях, проведення

інформаційних кампаній, спрямованих на покращення іміджу України, демонстрація успіхів України у проведенні реформ та відновленні економіки.

Ефективна мінімізація ризиків для інвесторів є ключовою передумовою стимулювання інвестиційної активності, особливо в умовах нестабільного політичного та економічного середовища. Аналіз можливих підходів до управління ризиками показав необхідність застосування як правових, так і фінансових механізмів для забезпечення комплексного захисту інвестицій.

До основних правових механізмів мінімізації ризиків належать:

- укладення двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів про захист інвестицій, які гарантують інвесторам захист від експропріації, дискримінації та безпідставних регуляторних змін;
- запровадження механізмів міжнародного арбітражу для вирішення інвестиційних спорів;
- удосконалення національного законодавства щодо захисту прав власності, забезпечення виконання контрактів та прозорості регуляторних процедур;
- створення спеціалізованих інституцій для підтримки та супроводу інвесторів.

Фінансові механізми захисту інвесторів включають:

- запровадження системи державного страхування інвестицій від політичних і комерційних ризиків;
- використання гарантійних інструментів міжнародних фінансових організацій (зокрема, Міжнародної фінансової корпорації (IFC) та Мультистороннього агентства з гарантування інвестицій (MIGA));
- створення фондів ризик-страхування для компенсації можливих втрат інвесторів у разі настання надзвичайних обставин;
- надання державних або міжнародних кредитних гарантій для зниження вартості капіталу для інвесторів.

Таким чином, мінімізація інвестиційних ризиків вимагає інтеграції правових та фінансових механізмів у єдину систему захисту інвесторів, що повинна бути закріплена на законодавчому рівні та підтримана активною участю міжнародних партнерів. Комплексний підхід до управління ризиками дозволить істотно підвищити інвестиційну привабливість країни та сприятиме сталому економічному розвитку.

Успішне вирішення цих завдань дозволить не лише відновити інвестиційний клімат України, але й створити сприятливі умови для стійкого економічного зростання та розвитку країни в довгостроковій перспективі.

Загалом перспективи формування інвестиційної політики України в умовах війни та післявоєнного відновлення передбачають поєднання короткострокових та довгострокових заходів. На короткострокову перспективу держава повинна зосередити увагу на залученні міжнародної допомоги та створенні механізмів захисту інвесторів. На довгострокову перспективу необхідно забезпечити структурні реформи, спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату, стимулювання інновацій та відновлення ключових галузей економіки нових завдань для повоєнної України.

3.2. Стратегії та методи для стимулювання інвестицій для відбудови економіки через цифрові трансформації

Післявоєнне відновлення економіки - це складний процес, який потребує комплексного підходу, що включає в себе не лише фізичне відновлення інфраструктури, але й реанімацію економічної діяльності та залучення інвестицій. Скільки війн та революцій побачив нас світ, скільки зруйнованих життів, мрій, сподівань, скільки крові відчули наші землі, проте після кожної темряви видніється промінь світла, після кожної ночі настає ранок, так і після кожної війни настає мир. Головне в цей момент зібратися силами та встати на ноги й йти далі. Для успішного та ефективного відновлення варто проаналізувати досвід попередників та розробити ефективний план саме для нашої країни.

Можна виокремити основні аспекти, на яких ґрунтується успіх інших країн під час відновлення у повоєнний час, а також розглянути приклади.

Успішне повоєнне відновлення економіки потребує:

- Чіткої стратегії: Уряд повинен розробити чітку стратегію відновлення, яка буде включати цілі, пріоритети та план дій.
- Сприятливого інвестиційного клімату: Уряд повинен створити сприятливий інвестиційний клімат, який буде заохочувати як внутрішні, так і іноземні інвестиції.
- Цілеспрямованих інвестицій: Інвестиції повинні бути спрямовані на ключові галузі, які мають вирішальне значення для економічного зростання.
- Міжнародної співпраці: Важлива співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями для отримання допомоги та підтримки.

Існує багато прикладів успішного відновлення економіки з попелу війни, з яких можна почерпнути цінні уроки. Так, наприклад, у 1948 році США започаткували Програму відновлення Європи, відому як план Маршалла, у відповідь на катастрофічні економічні та соціальні наслідки війни. Європа лежала в руїнах, з мільйонами зруйнованих будинків та загрозою голоду. США виділили

понад 17 мільярдів доларів (еквівалент близько 210 мільярдів доларів сьогодні) протягом чотирьох років. 80% цієї суми було надано у вигляді грантів, а 20% – як пільгові кредити. Основний акцент робився на відновленні промислового потенціалу Європи. До плану Маршалла, з 1945 по 1947 рік, Європа вже отримала 14 мільярдів доларів на відновлення інфраструктури. Хоча допомога була призначена для 16 країн, основні бенефіціари – Велика Британія, Франція, Італія, Західна Німеччина та Нідерланди – отримали 2/3 всіх коштів. Кошти не надходили безпосередньо до бюджетів країн, а використовувалися для закупівлі промислової та сільськогосподарської продукції, переважно з США. Наприклад, у перший рік 60% допомоги було спрямовано на продовольство. США постачали товари та послуги, а країни-реципієнти продавали їх місцевим підприємствам, акумулюючи кошти у національній валюті для подальшого використання. Спеціальні фонди під спільним управлінням США та країн-реципієнтів контролювали використання коштів та вели облік потреб. План Маршалла мав не лише економічні, але й політичні цілі: усунення комуністів з урядів країн-реципієнтів та сприяння економічній інтеграції Європи. Економіка країн-реципієнтів зросла на 30% порівняно з довоєнним рівнем. Особливо успішним було відновлення Західної Німеччини та Італії. План Маршалла заклав основу для майбутньої європейської інтеграції. Також, відновлення Німеччини після Другої світової війни. Німеччина зазнала значних руйнувань під час Другої світової війни, але їй вдалося швидко відновити свою економіку завдяки реформі валюти, заохоченню інвестицій та співпраці з іншими країнами.

Південна Корея була однією з найбільш бідніших країн світу після Корейської війни, але їй вдалося здійснити вражаюче економічне зростання протягом наступних кількох десятиліть завдяки експортно орієнтованій стратегії розвитку та державній підтримці ключових галузей.

У сучасному світі цифрові трансформації стають одним із ключових чинників економічного розвитку та залучення інвестицій. В умовах післякризового відновлення економіки особливу увагу слід приділити стратегіям і методам, які

сприятимуть інвестуванню в технології, що забезпечують стійкість та інноваційність економічних процесів.

У періоди післякризового відновлення економіки залучення інвестицій стає ключовим завданням для держав. Сприятливий інвестиційний клімат є основою для стимулювання економічної активності, створення робочих місць і впровадження інновацій. Для його формування необхідно враховувати економічні, регуляторні, соціальні та інфраструктурні аспекти, які спонукають інвесторів вкладати кошти в розвиток країни. Основою сприятливого інвестиційного клімату є стабільне макроекономічне середовище. Інвестори оцінюють економічну стабільність, рівень інфляції, обмінний курс та державний борг як ключові показники, які впливають на їхнє рішення щодо інвестування. Тому важливим завданням для урядів є впровадження ефективної монетарної та фіскальної політики, яка забезпечує передбачуваність економічного розвитку. Регуляторна прозорість також є невід'ємною складовою. Урядові ініціативи повинні бути спрямовані на спрощення процедур реєстрації бізнесу, ліцензування, оподаткування та зовнішньоекономічної діяльності. Важливо усунути адміністративні бар'єри, які можуть гальмувати інвестиційні процеси, та впровадити цифрові платформи для автоматизації цих процедур. Створення єдиного вікна для інвесторів значно полегшує їхній доступ до ринку.

Податкові стимули відіграють вагомую роль у заохоченні інвесторів. Зменшення ставок корпоративного податку, надання пільг для інвесторів у стратегічних галузях або регіонах, а також податкові канікули для нових підприємств можуть створити конкурентні переваги для залучення капіталу. Водночас необхідно забезпечити баланс між фіскальними стимулами та бюджетними надходженнями, аби не створювати додаткового навантаження на державні фінанси.

Довіра до правової системи є ще одним важливим чинником. Інвестори очікують гарантій захисту своїх прав, дотримання контрактних зобов'язань і ефективного вирішення спорів. Для цього потрібно вдосконалювати судову

систему, підвищувати її незалежність та забезпечувати виконання судових рішень. Створення спеціалізованих арбітражних інститутів або інвестиційних судів може стати додатковим кроком у цьому напрямі.

Інвестори оцінюють доступність транспортної, енергетичної та цифрової інфраструктури, яка забезпечує ефективну реалізацію їхніх проектів, що є підставою для інфраструктурного розвитку. Інвестиції в модернізацію інфраструктури, зокрема через державне-приватне партнерство, сприяють створенню умов для залучення нових капіталів.

Соціальна стабільність та людський капітал також мають значний вплив. Інвестори віддають перевагу країнам, де існує прогнозована соціально-політична ситуація, висока кваліфікація робочої сили та доступ до сучасних навчальних програм. Інвестиції в освіту, охорону здоров'я та професійне навчання дозволяють створити потужну базу для залучення капіталу.

Укладання угод про вільну торгівлю, забезпечення захисту інвестицій через міжнародні угоди та активне просування країни як інвестиційно привабливого регіону сприяють зростанню інтересу до неї, що окреслює інтеграцію у міжнародні інвестиційні мережі. Участь у глобальних форумах, рейтингах та ініціативах дозволяє залучити увагу потенційних інвесторів.

Отже, одним із головних напрямів є створення сприятливого інвестиційного клімату. Для цього необхідно вдосконалювати законодавство, спрощувати регуляторні процедури та забезпечувати прозорість правил гри для іноземних і вітчизняних інвесторів. Податкові стимули, такі як зменшення податкового навантаження для компаній, що інвестують у цифрові рішення, відіграють важливу роль. Також важливо гарантувати захист прав інвесторів, запроваджуючи ефективні механізми вирішення спорів і страхування ризиків.

В умовах післякризового відновлення розбудова цифрової інфраструктури є не лише необхідною умовою для стабілізації економіки, а й потужним драйвером для інновацій, залучення інвестицій та створення нових робочих місць. Одним із

перших кроків у розвитку цифрової інфраструктури є забезпечення доступу до високошвидкісного інтернету в усіх регіонах країни. Пандемія та кризи останніх років підкреслили важливість доступу до цифрових послуг для освіти, бізнесу, медицини та адміністративних процесів. Уряди мають інвестувати у розбудову оптоволоконних мереж, супутникових технологій і мобільного зв'язку п'ятого покоління (5G), щоб гарантувати стабільний і швидкий зв'язок для всіх верств населення, включно з віддаленими територіями. Центри обробки даних (ЦОД) є ще одним важливим елементом цифрової інфраструктури. Створення та модернізація таких центрів дозволяють забезпечити безпечне та ефективне зберігання даних, що є основою для розвитку хмарних сервісів, штучного інтелекту та великих даних. Підтримка будівництва ЦОД може стати пріоритетом державної політики, зокрема через державно-приватне партнерство або стимулювання приватних інвесторів.

Зі збільшенням обсягу цифрових послуг і даних зростає ризик кібератак. Впровадження сучасних стандартів безпеки, розробка національних стратегій захисту даних і створення спеціалізованих центрів реагування на кіберзагрози є критично важливими для забезпечення довіри до цифрових технологій з боку бізнесу та громадян.

Розвиток платформ для електронного урядування дозволяє спростувати доступ до адміністративних послуг, знижувати бюрократію та покращувати якість державного управління. Післякризовий період надає можливість переосмислити підходи до взаємодії громадян із державою та впроваджувати інноваційні рішення, які підвищують ефективність роботи державних органів. Окрему увагу слід приділити інноваційним екосистемам, таким як технопарки, інкубатори стартапів та інноваційні хаби. Вони не лише сприяють розвитку підприємництва у сфері ІТ, а й дозволяють об'єднувати зусилля бізнесу, науки та держави для створення нових технологій і послуг. Державна підтримка таких проєктів, наприклад через пільгове фінансування чи податкові стимули, може значно прискорити процес цифрової трансформації.

Ще одним важливим напрямом є створення умов для інтеграції у глобальні цифрові ринки. Це включає розвиток національних платформ електронної торгівлі, співпрацю з міжнародними технологічними корпораціями та просування експорту ІТ-послуг. Участь у глобальних ініціативах, таких як обмін технологіями чи інтеграція у міжнародні стандарти, забезпечує додаткові можливості для зростання. Післякризовий період відкриває нові можливості для впровадження цифрових рішень у традиційні галузі економіки, такі як сільське господарство, енергетика та транспорт. Смарт-технології, автоматизація процесів та цифрові платформи для управління ресурсами сприяють підвищенню ефективності та конкурентоспроможності цих секторів.

Отже, розвиток цифрової інфраструктури є стратегічним напрямом, який забезпечує фундамент для економічного зростання та інновацій у післякризовий період. Інвестиції в інтернет-зв'язок, центри обробки даних, кібербезпеку, електронне урядування та інноваційні екосистеми сприяють створенню стійкої економіки, яка відповідає викликам сучасності та готова до нових можливостей у глобальному цифровому світі..

Інноваційний бізнес є одним із ключових драйверів відновлення економіки після кризових періодів. Завдяки гнучкості, здатності швидко адаптуватися до змін та впроваджувати новаторські рішення, він сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню продуктивності та залученню інвестицій. Ефективна підтримка цього сектору вимагає комплексного підходу, що охоплює як державну, так і приватну ініціативу.

Важливим елементом підтримки інноваційного бізнесу є створення сприятливого регуляторного середовища. Зменшення бюрократичних бар'єрів, спрощення реєстрації бізнесу та полегшення доступу до ліцензування дозволяють підприємцям зосередитися на розробці інноваційних продуктів та послуг. Крім того, необхідно запроваджувати спеціальні податкові стимули, наприклад знижені ставки податку на прибуток для стартапів або податкові канікули для компаній, що впроваджують проривні технології.

Фінансові ресурси також мають критичне значення для підприємницьких інновацій. Уряди можуть створювати фонди підтримки стартапів, надавати гранти на розвиток нових технологій та організовувати інноваційні проекти за допомогою фондів. У цьому сенсі ефективність державного та приватного партнерства надзвичайно висока, позадля реалізації проектів можна залучити приватні інвестиції для перспективних ідей.

Не менш важливою є роль інноваційних екосистем, таких як технопарки, інкубатори та акселератори стартапів. Такі платформи забезпечують підприємців необхідною інфраструктурою, доступом до експертної підтримки, навчанням і можливістю налагодження бізнес-зв'язків. Крім того, технопарки та інкубатори можуть функціонувати як точки зосередження інноваційної діяльності, що сприяє ефективнішій взаємодії між наукою, бізнесом і державою.

Сучасні інноваційні проекти вимагають висококваліфікованих фахівців, тому необхідно інвестувати у підготовку кадрів у галузі технологій, інженерії, науки та підприємництва. Програми перекваліфікації та навчання, що фінансуються державою або підтримуються приватними компаніями, допоможуть створити потужну базу для розвитку інноваційного сектору та розвинути людський капітал. Створити кваліфіковану роботу силу яка здатна реалізовувати амбітні проекти в цифровій сфері, дозволять навчальні програми, які спрямовані на підвищення цифрової грамотності, підготовку фахівців у галузі ІТ, а також перекваліфікація кадрів. Інвестори, маючи доступ до якісного кадрового ресурсу, охоче вкладають у такі регіони свої кошти.

Інтеграція інноваційного бізнесу у глобальні ринки є ще одним важливим чинником. Для цього держава може підтримувати експорт інноваційних продуктів, сприяти участі компаній у міжнародних виставках і конференціях, а також укладати угоди про науково-технічну співпрацю з іншими країнами. Доступ до міжнародного ринку відкриває нові можливості для масштабування бізнесу та залучення інвестицій.

Крім того, варто стимулювати розвиток венчурного фінансування, яке є ключовим джерелом коштів для інноваційного бізнесу. Для цього необхідно створювати умови для активної діяльності венчурних фондів, наприклад шляхом зниження регуляторних бар'єрів чи надання податкових пільг. Залучення великих приватних інвесторів та корпорацій до фінансування стартапів також може бути важливим інструментом у підтримці цього сектору. В умовах післякризового відновлення інноваційний бізнес може стати важливим фактором економічного зростання та трансформації традиційних галузей. Застосування сучасних технологій у таких секторах, як сільське господарство, енергетика, транспорт чи охорона здоров'я, сприяє підвищенню їхньої ефективності та конкурентоспроможності.

Таким чином, підтримка інноваційного бізнесу в післякризовий період має включати створення сприятливого регуляторного середовища, фінансову підтримку, розвиток інноваційних екосистем, інвестування у людський капітал, сприяння інтеграції у глобальні ринки та стимулювання венчурного фінансування. Завдяки комплексному підходу інноваційний бізнес може стати основою для побудови стійкої та конкурентоспроможної економіки майбутнього.

Також важливо забезпечити інтеграцію країни у глобальні цифрові ринки. Створення національних платформ електронної торгівлі, співпраця з міжнародними технологічними компаніями та просування експорту ІТ-послуг дозволяють не лише залучати інвестиції, а й збільшувати обсяг зовнішньоекономічної діяльності. Фінансова підтримка цифрових ініціатив є критично важливою. Державні гранти, пільгове кредитування, а також програми співфінансування допомагають залучити додаткові інвестиції у перспективні проекти. Це дозволяє знижувати ризики для приватних інвесторів і стимулює активніше впровадження цифрових рішень.

Україна має унікальну можливість скористатися досвідом інших країн та побудувати ще сильнішу економіку після війни. Для цього важливо:

- розробити амбітну та всеосяжну стратегію відновлення, яка буде ґрунтуватися на принципах стійкості, інклюзивності та доброчесного управління;
- створити сприятливий інвестиційний клімат, який буде гарантувати верховенство права, захист прав інвесторів та прозорість;
- зосередитися на інвестуванні в ключові галузі, такі як інфраструктура, енергетика, освіта та охорона здоров'я, зелена економіка;
- активно співпрацювати з міжнародною спільнотою, щоб отримати допомогу та підтримку для відбудови економіки.

Відновлення України буде складним завданням, але воно також є можливістю створити краще майбутнє для всіх українців. Завдяки мудрому лідерству, чіткій стратегії та рішучості український народ може подолати цю кризу та побудувати ще сильнішу та процвітаючу країну. Важливо зазначити, що ситуація в Україні є унікальною, і досвід інших країн не може бути сліпо скопійований. Український уряд повинен розробити власну стратегію відновлення, яка буде враховувати конкретні потреби та обставини країни.

ВИСНОВКИ

Повоєнна економічна політика України значною мірою залежить від ефективного залучення та використання інвестицій, які є критично важливими для відновлення та розвитку країни. Проведене дослідження показало, що успіх інвестиційної політики значною мірою залежить від створення сприятливого інвестиційного клімату, що включає правову стабільність, прозорість процедур та гарантії захисту інвесторів. Важливим аспектом є також стимулювання внутрішніх інвестицій та розвиток малого і середнього бізнесу, які можуть стати рушійною силою економічного зростання.

Основними викликами на шляху досягнення цієї мети залишаються політична нестабільність, корупція та бюрократичні перепони. Для подолання цих проблем необхідно посилити антикорупційні заходи, вдосконалити законодавчу базу та забезпечити ефективне функціонування судової системи. Важливим є також налагодження діалогу між урядом, бізнесом та громадянським суспільством для створення стійкої платформи економічного розвитку.

Міжнародні організації та іноземні партнери відіграють значну роль у процесі відновлення України. Їхня фінансова, технічна та експертна допомога сприяє реалізації масштабних інфраструктурних проєктів та реформ. Співпраця з такими партнерами, як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Європейський Союз, є ключовою для забезпечення довгострокового економічного зростання та інтеграції України у глобальну економіку.

Отже, можемо зробити наступні висновки:

- інвестиційний клімат в Україні залишається нестабільним і зазнає впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Основними чинниками, що визначають поточний стан інвестиційного середовища, є військові дії на території держави, макроекономічна нестабільність, високий рівень політичних ризиків, а також недостатній рівень правового захисту інвесторів. Разом із тим, в Україні спостерігаються окремі позитивні тенденції, серед яких варто

відзначити реалізацію реформ у сферах цифровізації, антикорупційної діяльності та інтеграції у європейський економічний простір. Запровадження міжнародних стандартів регулювання підприємницької діяльності, покращення процедур реєстрації бізнесу та започаткування нових програм державної підтримки інвесторів створюють передумови для поступового покращення інвестиційного клімату в середньостроковій перспективі.

- повоєнний період в Україні характеризується одночасним існуванням значних викликів і унікальних інвестиційних можливостей. Значне руйнування виробничої, транспортної та енергетичної інфраструктури формує високий попит на капіталовкладення в їх відновлення та модернізацію, що створює умови для залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів.
- ключовими галузями, які демонструють найбільший інвестиційний потенціал у повоєнний період, є будівництво, енергетика, сільське господарство, переробна промисловість, логістика, інформаційні технології та сфера оборонних технологій. Особливу інвестиційну привабливість мають проекти з підвищення енергоефективності, відновлюваної енергетики та критичної інфраструктури.
- водночас для реалізації інвестиційного потенціалу необхідним є створення сприятливого правового, фінансового та інституційного середовища. До основних передумов ефективного залучення інвестицій належать: гарантії захисту прав власності, прозорі процедури ведення бізнесу, надання страхування політичних ризиків, активізація міжнародного партнерства та запровадження державних програм стимулювання інвесторів.
- ефективна розробка стратегій залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) є ключовою умовою для забезпечення сталого економічного розвитку держави. Аналіз світового досвіду доводить, що успішне залучення ПІІ ґрунтується на комплексному підході, який охоплює не лише створення привабливого бізнес-середовища, але й активну промоцію інвестиційного потенціалу країни на міжнародному рівні.

- особливе значення має орієнтація стратегій на галузеву спеціалізацію та розвиток регіональних інвестиційних кластерів, що дозволяє створити додану вартість в економіці та забезпечити збалансований розвиток територій. Також актуальним є запровадження системи стимулів для інвесторів, таких як податкові пільги, державні гарантії, компенсація ризиків та інші інструменти підтримки. Ефективна стратегія має включати чітке позиціонування країни на глобальній інвестиційній карті, активну участь у міжнародних форумах, двосторонніх переговорах та укладання угод про захист інвестицій, а також розвиток інституційної спроможності агентств із залучення інвестицій.
- залучення інвестицій у постконфліктний період є складним і багатовимірним процесом, який потребує скоординованих зусиль на державному, регіональному та міжнародному рівнях. Досвід таких країн, як Німеччина після Другої світової війни, Південна Корея, Хорватія, Руанда та Боснія і Герцеговина, показує, що критичним чинником успішної мобілізації інвестицій є забезпечення тривалої політичної стабільності, правової визначеності та ефективного управління процесами відновлення.
- ключовими елементами стратегії залучення інвестицій у постконфліктних країнах були: впровадження широкомасштабних реформ (зокрема в сфері права власності та боротьби з корупцією), активне використання міжнародної фінансової допомоги для створення сприятливого інвестиційного середовища, а також спрямованість на розвиток інфраструктури, відновлення виробничого потенціалу та модернізацію економіки. Особливу роль у залученні інвестицій відіграли міжнародні фінансові інституції та донорські організації, які не лише надавали фінансові ресурси, але й виступали гарантом політичної та економічної стабільності. Крім того, створення спеціальних економічних зон, запровадження інвестиційних стимулів та укладення угод про захист інвестицій сприяли зростанню довіри інвесторів.

- водночас досвід показує, що залучення прямих іноземних інвестицій у постконфліктних умовах є неможливим без активного внутрішнього реформування, національної консолідації та довгострокового бачення відновлення країни.
- інвестиційна привабливість України формується під впливом комплексу взаємопов'язаних економічних, політичних, правових та соціальних чинників. Серед ключових детермінант визначено макроекономічну стабільність, яка забезпечує передбачуваність ведення бізнесу та зниження фінансових ризиків. Вагомим чинником є політична стабільність і безпекова ситуація, оскільки високі ризики, пов'язані з політичними чи військовими загрозами, стримують інвестиційну активність.
- важливим фактором, що впливає на інвестиційну привабливість, виступає наявність висококваліфікованого людського капіталу та розвиток інноваційного потенціалу, що підвищує продуктивність економіки та стимулює інвесторів до впровадження новітніх технологій. Також істотний вплив мають інституційні чинники, зокрема ефективність державної підтримки інвесторів, наявність механізмів страхування інвестиційних ризиків і активна інтеграція країни у світові економічні процеси;
- мінімізація інвестиційних ризиків є ключовим чинником створення сприятливого інвестиційного клімату, особливо в умовах політичної та економічної нестабільності. Ефективна стратегія захисту інвесторів повинна базуватися на інтеграції правових та фінансових механізмів у єдину, законодавчо закріплену систему.

Таким чином, інвестиційна політика у повоєнній Україні повинна бути спрямована на створення стабільного та прозорого середовища для інвесторів, активне залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій, а також на впровадження структурних реформ. Це дозволить не лише відновити економіку, але й забезпечити стійкий розвиток, підвищення рівня життя населення та інтеграцію у світову економічну спільноту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Віблій П., Костевич Ю., Вплив війни на території України на світовий фондовий ринок. *Галицький економічний вісник*, 2023. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/80/1127.pdf>
2. Рубіш І.І. Державне регулювання інвестиційних процесів в перехідних економіках. Дисертація к.е.н. Спеціальність 08.00.03. 2018. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Aspirantura/Rady/Spec_vchena_rada/Dysertacii/2018_05/Rubish_Disert.pdf?utm_source=chatgpt.com
3. Ливдар М., Шевченко М.. Інвестиційна діяльність в Україні: проблеми, можливості та перспективи розвитку в повоєнний період. *Наукові перспективи*. Номер № 3(45), 2024. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/10276>
4. Різник Д.В. Інвестиційна діяльність в Україні після повномасштабного вторгнення в Україну. *ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО*, Випуск #59,2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2244/2167/>
5. Славкова А.А., Колісник Д.Р. Інвестиційна привабливість України: реалії в умовах війни та перспективи повоєнної відбудови. *ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО*, Випуск #56,2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3081/3004/>
6. Гоцуляк Л.В. Інвестиційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки. *Ефективна економіка* №9,2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330>
7. Атамас О.П. Інвестування в умовах економіки війни: аналіз сучасного стану та короткостроковий прогноз. *Економіка та суспільство*, Випуск # 59,2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3515/3444/>
8. Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року. Міністерство економіки України: веб-сайт. URL:

<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku>

9. Осецький В.Л. Монографія. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики.. К: ІАЕ УААН, 2003. 412 с.
- 10.Осецький В.Л. Інвестиційна діяльність та її державне регулювання в Україні. *Науковий вісник Академії державної податкової служби України*.
- 11.Осецький В.Л., Мазурок П.П., Гузенко О.П. ; за ред. Мазурка П.П.. Інвестування : навч. посіб.. ВПЦ «Київський університет», 2014. – 383 с.
12. Базилевич В. Д Інтелектуальна власність: підручник. (3-тє вид., переробл. і доповн.). Київ: Знання, 671 с. (2014), сс.200-230; 310-340.
- 13.Класифікація інвестиційної діяльності підприємства. Веб сайт. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18564/
- 14.Ватаманюк-Зелінська З.У., Даниляк А.Я.,Зелінський Б. М. ПОЛІТИКА ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ. *Інвестиції: практика та досвід*, 2024. 92-98с.
- 15.Осецький В.Л., Осецька Д.В., Куліш В.А. Роль цифрових платформ у становленні економіки спільного користування України в період її післявоєнного відновлення. *Цифрове суспільство: управління, фінанси та соціум. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Т. 2. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023 р., 259 с. С. 75–77.
- 16.Цибулько Ю.О Сучасний стан інвестиційної політики в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*, Том 35 (74) № 4 2024 URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/4_2024/25.pdf
- 17.About UkraineInvest. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/en/services-team/about-ukraineinvest/>
- 18.A World Economy Restored: Expert Consensus and the Anglo-American Postwar Settlement. G. John Ikenberry, 2009. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/international->

[organization/article/abs/world-economy-restored-expert-consensus-and-the-angloamerican-postwar-settlement/37E294BEDA73497AA2EB87F1BD39BE32](https://www.imf.org/en/Articles/abs/2024/05/21/world-economy-restored-expert-consensus-and-the-angloamerican-postwar-settlement/37E294BEDA73497AA2EB87F1BD39BE32)

19. Civil War Termination and Foreign Direct Investment, 1989–2012.
20. De Mello, L. R. (1999). Foreign direct investment in developing countries and economic growth: A selective survey. *The Journal of Development Studies*, 34(1), 1–34.
21. Economic Reconstruction in Post-War Countries. Dziak Z. J. Routledge. 2019. 200 p.
22. Emerging from War: Public Policy and Patterns of Foreign Direct Investment Recovery in Postwar Environments. Robert J. Moore, 2021. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s42214-020-00084-4>
23. Foreign Direct Investment and Economic Development: A Global Perspective. Moran T. H. Oxford University Press. 2021. 320 p.
24. Foreign Aid as a Signal to Investors: Predicting FDI in Post-Conflict Countries.
25. FDI in Hot Labour Markets: The Implications of the War for Talent. Bettina Becker, Nigel Driffield, Sandra Lancheros, James H. Love, 2020. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s42214-020-00052-y>
26. Garriga A. C., Phillips B. J. *Journal of Conflict Resolution*. 2014. Vol. 58, No. 2. P. 280–306. Joshi M., Quinn J. M. *Conflict Management and Peace Science*. 2020. Vol. 37, No. 2. — P. 193–213.
27. Global Carbon Pricing Revenues Top a Record \$100 Billion. URL: https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/05/21/global-carbon-pricing-revenues-top-a-record-100-billion?intcid=ecr_hp_headerB_2024-05-21-CarbonPricingPR
28. Helleiner E. *International Organization*. 2003. Vol. 57, No. 1. P. 141–174.
29. Investment in Post-Conflict Reconstruction. World Bank. World Bank Policy Research Paper. 2019. 45 p.
30. Investment Policy in Ukraine: Post-War Reconstruction and Economic Recovery. Kravets O., Serhiyenko M., et al. *Ukrainian Economic Review*. 2023. Vol. 1, № 2. pp. 45-60.

31. Post war macroeconomic framework for Ukraine. Becker T., Eichengreen B., Mylovanov T., et al. CEPR Policy Insight. 2022. №114. 48 p.
32. Principles of Economics. Mankiw N. G. Cengage Learning. 2021. 616 p.
33. Post-Conflict Reconstruction and the Role of Foreign Investment. OECD. OECD Policy Report. 2020. 40 p.
34. Post-War Economic Recovery. United Nations Development Programme (UNDP). UNDP Report. 2021. 60 p.
35. Rebuilding the Post-War Economy: A Global Perspective. Sørensen P. N. Cambridge University Press. 2020. 300 p.
36. Social and welfare issues. URL: <https://www.oecd.org/social/>
37. Stephens C., Zhan J. Journal of International Business Policy. 2020. Vol. 3, No. 3. P. 235–252.
38. Trends in Attracting Foreign Investments into the Economy of Ukraine under Conditions of War. Писецька Т. Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Economic Sciences Series. 2023. №2. С. 31–38.
39. The Political Economy of Post-War Reconstruction. Woodward D. M. University of Chicago Press. 2019. 250 p.
40. The Economics of Reconstruction: Theories and Applications. Cooter R. D. Princeton University Press. 2018. 275 p.
41. Ukraine's Post-Conflict Recovery and the Role of Investment. International Monetary Fund (IMF). IMF Working Paper. 2023. 38 p.
42. Ukraine's Recovery: Rebuilding and Revitalizing the Economy. International Crisis Group. Crisis Group Report. – 2022. – 50 p.
43. Winters J. S. Journal of International Business Policy. 2021. Vol. 4, No. 4. P. 455–475.
44. Some Theoretical Problems of Post-War Foreign Investment Policy. Balogh T. Oxford Economic Papers. 1945. Vol. 8, No. 3. P. 123–13

ДОДАТКИ

**Сертифікат учасника Шевченківської весни 2024 стратегії економічного
зростання: Погляд у майбутнє для України**

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Економова Юлія Олександрівна

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
І курсу магістратури, ОП «Економіка та економічна політика»

Науковий керівник: д. е. н., проф. Осецький В.Л.

INVESTMENT POLICY OF POST-WAR UKRAINE

Investment policy is a very important direction for the recovery of Ukraine after a full-scale invasion, because thanks to foreign and domestic investors, we will be able to restore the state and reach a new level of development. In this article, we will discuss the ways of attracting investments, the experience of other countries, and Ukraine's prospects in investment policy.

Інвестиційна політика — цілеспрямовані заходи на виявлення, задоволення та модифікацію інвестиційних потреб залежно від умов, разом із зазначенням фінансування. Війна в Україні завдала значної шкоди економіці країни та інвестиційному клімату. Для відновлення економіки та покращення добробуту українців, Україні потрібна амбітна та всебічна інвестиційна політика.

Для залучення перспективних інвестицій потрібно створити сприятливий інвестиційний клімат для залучення як внутрішніх, так і іноземних інвестицій, стимулювати економічне зростання та відновлення країни після війни.

Інвестиційна політика, в цілому, має будуватися на певних принципах для того, щоб приносити економічно та соціально вигідний результат серед яких, на мою думку, варто виділити: забезпечення прозорих та чітких правил для інвесторів, а також гарантування захисту їхніх прав, створення стабільного та передбачуваного податкового та регуляторного середовища, усунення бюрократії та адміністративних бар'єрів для ведення бізнесу та забезпечення вільної та конкурентної економіки.

При розробці інвестиційної політики для повоєнної України треба визначити ті напрями, які, в першу чергу, будуть актуальні, будуть приносити неодмінно важливий розвиток країні та покращувати життя громадян. Серед пріоритетних напрямів інвестування можна виділити:

- Відновлення інфраструктури: Дороги, мости, енергетика, водопостачання, телекомунікації.
- Підтримка малого та середнього бізнесу: Фінансування, податкові пільги, консультації.
- Розвиток нових галузей економіки: ІТ, зелена енергетика, креативні індустрії.
- Освіта та наука: Підготовка кваліфікованих кадрів для потреб нового економічного ландшафту.

Напрями інвестування неодмінно є ключовими елементами ефективної інвестиційної політики, проте треба визначити, яким чином можна досягти необхідних результатів, тобто розробити план дій для залучення привабливих інвестицій у країну. По-перше, варто презентувати інвестиційні можливості, тобто створення чіткої та ґрунтовної інвестиційної стратегії - визначення пріоритетних для інвестування галузей та розробка інвестиційних проєктів. По-друге, проведення активної маркетингової кампанії - участь у міжнародних інвестиційних форумах, створення онлайн-платформи для інвесторів. По-третє, співпраця з міжнародними партнерами - залучення допомоги від міжнародних організацій (Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку), також варто додати співпрацю з країнами-партнерами, наприклад, укладення двосторонніх інвестиційних угод або створення спільних інвестиційних проєктів. По-четверте, покращення інвестиційного клімату - створення прозорого та передбачуваного середовища, що передбачає забезпечення верховенства права, зменшення бюрократії, захист прав інвесторів. Також, що не менш важливо, це стимулювання інвестицій через податкові пільги, гранти та субсидії, державні гарантії. І останнє, але не по значимості – розширення доступу до фінансування: розвиток кредитних ринків, підтримка венчурного капіталу.

Отже, що ми, як Держава, хочемо отримати:

1. Зростання обсягів інвестицій в українську економіку.
2. Створення нових робочих місць.
3. Зростання ВВП та добробуту українців.

Також, Україні варто звернути увагу на досвід інших країн, для того щоб більш ґрунтовно підготуватися до повоєнного часу, так наприклад після Корейської війни (1950-1953) Південна Корея зазнала значних руйнувань. Проте завдяки масовим інвестиціям з боку США та інших країн, а також завдяки жорсткій державній політиці, країні вдалося не лише відновити економіку, але й стати одним з лідерів світового економічного зростання. Ізраїль був заснований у 1948 році в результаті арабо-ізраїльської війни. Завдяки масовим інвестиціям з боку єврейських організацій та США, країні вдалося не лише відновити економіку, але й стати однією з найрозвиненіших країн Близького Сходу. Після Другої світової війни Німеччина була окупована союзними військами. Завдяки плану Маршалла, який передбачав масштабну допомогу США, країні вдалося відновити інфраструктуру та промисловість. Вже до 1960-х років Німеччина стала однією з найбагатших країн Європи.

Варто виділити спільні риси цих прикладів:

- Масштабні інвестиції: Усі ці країни отримали значні інвестиції з боку інших країн або міжнародних організацій.
- Жорстка державна політика: Уряди цих країн проводили жорстку політику, спрямовану на відновлення економіки та стимулювання зростання.
- Сприятливий інвестиційний клімат: Уряди цих країн створили сприятливий інвестиційний клімат, щоб залучити іноземних інвесторів.
- Освічений людський капітал: Усі ці країни мають освічене населення, яке здатен генерувати нові ідеї та впроваджувати інновації.

Отже, історія показує, що країни, які зазнали руйнувань внаслідок війн, можуть успішно відновитися та стати на шлях економічного зростання. Для цього їм потрібні значні інвестиції, жорстка державна політика, сприятливий інвестиційний клімат та освічений людський капітал. інвестиційна політика повоєнної України має бути амбітною та всебічною. Вона має ґрунтуватися на принципах прозорості, верховенства права, стабільності та передбачуваності. Успішна реалізація цієї політики буде ключовим фактором для відновлення української економіки та покращення добробуту українців.

1. Гук, О. В., Мохонько, Г. А., Шендерівська, Л. П. Тенденції інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29
2. Інвестиційний портал України. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi>.
4. Різник Д.В. Інвестиційна діяльність в Україні після повномасштабного вторгнення в Україну. *Економіка та суспільство*. 2023. №48.
5. Шевчук О. А., Юраш О. В. КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД. III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "БІЗНЕС, ІННОВАЦІЇ, МЕНЕДЖМЕНТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. Секція економіки і підприємництва. 2022.